

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tis Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170 četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din aliraja Koper« prejemaajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

SLOVESEN ZAČETEK DEL NA CESTI

Mladi rod na pohodu

V torek dopoldne so mladince-brigadirje pred začetkom del na cesti pozdravili tudi Svetozar Vukmanović, Mika Tripalo in Jože Borštnar

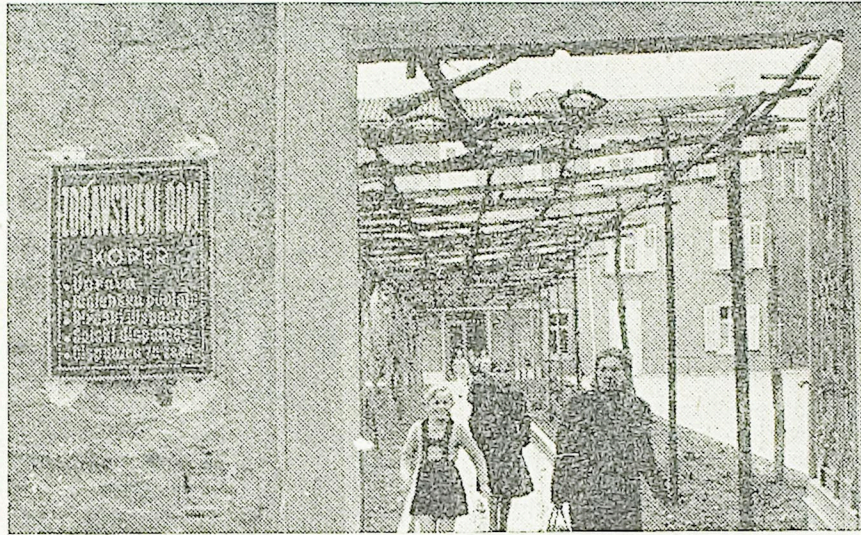
V torek dopoldne je v Novem mestu več kot deset tisoč ljudi, med njimi graditelji ceste Bratstva in enotnosti, ki bo povezovala naša najbogatejša gospodarska področja, in številni meščani, prisostvovali velikemu zborovanju ob začetku del na avto-cesti Ljubljana-Zagreb in obenem počastilo Dan mladinskih delovnih brigad. Potem, ko so brigadirji trindvajsetih mladinskih delovnih brigad prispeli na Glavni trg, so stopili na častno tribuno podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, predsednik Ljudske skupščine LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, član Zveznega izvršnega sveta Peko Dapčević, podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Viktor Avbelj, član Izvršnega komiteja CK ZKS Vlado Krivic, član CK ZK Hrvatske Antun Biber, zastopniki Jugoslovanske ljudske armade in številni drugi javni in politični delavci.

Vukmanović pa sta govorila o gospodarskem pomenu gradnje te ceste ter o drugih nalogah, ki nas čakajo na torišču gospodarskega razvoja Jugoslavije.

Predsednik CK LMJ Tripalo je najprej govoril o uspehih dosedanjih mladinskih delovnih akcij in izrazil prepričanje, da bodo mladi graditelji ceste, ki veže glavni mesti Slovenije in Hrvatske, pokazali enako navdušenje in delovno vnemo kot so jo ob podobnih delovnih akcijah pokazali (Nadaljevanje na 2. strani)

Zborovanje je otvoril komandant Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad Miha Novkovič, ki je prebral odlok Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad o proglasitvi udarnih brigad. Nato je govoril sekretar Okrajnega komiteja ZKS Novo mesto Jože Borštnar, predsednik CK LMJ Mika Tripalo in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar

Danes praznujejo prebivalci pivške občine občinski praznik, ki je posvečen spomenu, ko je 4. aprila 1942 počila v bližini nekdanje opekarnice Ambrožič prva partizanska puška. Italijanski orožniki so nameravali tega dne

Ob Svetovnem zdravstvenem dnevu vam predstavljamo najnovejšo pridobitev zdravstva na Koprskem: novi zdravstveni dom v Kopru. Več o njem preberite na 7. strani današnje številke.

Četrty april - občinski praznik v Pivki

napraviti preiskavo pri Maslovih na Ostrožnem brdu, partizanska skupina, ki je taborila v neposredni bližini Maslove domačije, pa je zvedela za to namero in je iz zasede streljala nanje. Pri tem sta bila ubita dva fašista. Ti strelji so prepričali okupatorja, da so se prebivalci Pivškega odločili za oborožen odpor.

Svoj bes nad odločnostjo Pivčanov so fašisti dokazali najprej s požigom Maslove domačije, potem s požigom treh stanovanjskih in petih gospodarskih poslopij ter z usmrčitvijo dveh vaščanov. Odgovor Pivčanov na tako divjanje fašistov je bil množičen odhod v partizane in poživiljena dejavnost terencev.

Ta prvi odpor prebivalcev sedanje pivške občine je dal temelje ustanovitvi terenskih odborov Osvobodilne fronte v začetku leta 1943 in je omogočil ustanovitev prvega rajonskega odbora OF za gornjo Pivko in rajonskega odbora OF za dolanski predel. Prva partijska organizacija je bila ustanovljena aprila 1943, mesec dni kasneje pa sta bila izvoljena rajonska partijska komiteja za gornjo Pivko in za dolansko področje.

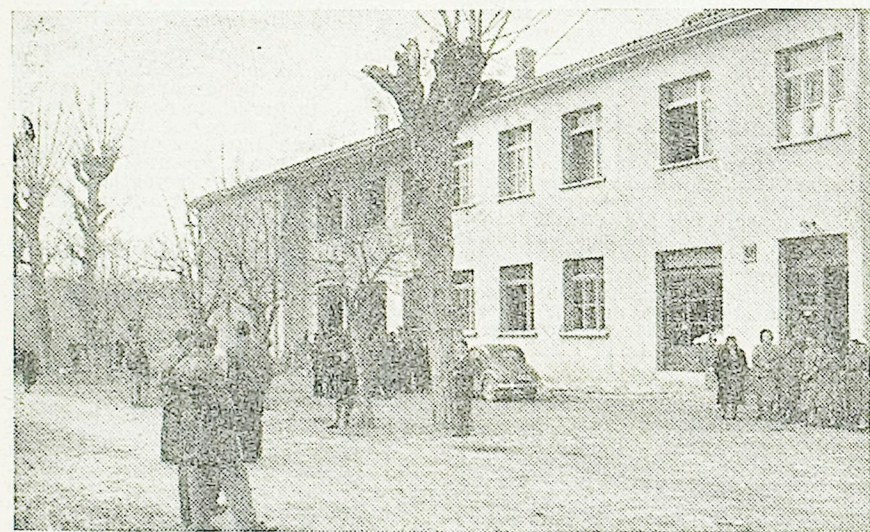
Ze v maju 1944 so bile kljub sovražnikovemu terorju prve

svobodne volitve v narodnoosvobodilne odbore tako v Pivki, kakor tudi po vseh bližnjih vaseh. Odpor prebivalcev pivškega področja do okupatorja pa najbolj dokazuje dejstvo, da je v narodnoosvobodilni borbi sodelovalo skoraj dva tisoč ljudi in od teh je 275 žrtvovalo svoja življenja za osvoboditev in za izgradnjo socialistične Jugoslavije. S

DRUGA OKRAJNA KONFERENCA ZK 17. IN 18. APRILA V PORTOROŽU

Po sklepu sekretariata OK ZKJ v Kopru je določen datum za drugo okrajno konferenco ZK, ki bo 17. in 18. aprila v Portorožu.

Izvoljeni delegati za to konferenco so te dni dobili v študij obširno in temeljito politično-organizacijsko poročilo o delu ZK v našem okraju, pa tudi vse ostale priprave kažejo, da bo druga okrajna partijska konferenca potekala v znamenju pomembnih uspehov v celotnem družbenem razvoju okraja, hkrati pa v znamenju priprav za bližnji VII. kongres ZKJ, in ne nazadnje v znamenju nalog, ki bodo izhajale iz novega programa ZKJ.

Po vsem koprskem okraju so te dni številni občni zbori kmetijskih združenj. Z nekaterih prinašamo tudi v današnji številki poročila; preberite jih na notranjih straneh lista. Na sliki so člani KZ Koper in okolica, ko se minulo soboto popoldne zbirajo pred združenim domom v Vanganelu na občni zbor.

Zadeni - odgovori brigadirjem

Pod tem geslom je bilo v nedeljo popoldne v koprskem gledališču drugo javno nagradno tekmovanje mladinskih ekip, združeno z nastopom neznanih mladih talentov iz koprskega okraja. Medtem ko je bilo prvo tovrstno tekmovanje namenjeno mladim volivcem pred volitvami v zvezno in republiško skupščino, je bilo tekmovanje tokrat posvečeno 12. obletnici ustanovitve prvih mladinskih delovnih brigad ter prvih velikih delovnih podvigov naše mladine. Obenem pa je veljalo tudi brigadirjem, ki sodelujejo v novi velikopotezni mladinski delovni akciji — gradnji avto-cest »Bratstva in enotnosti« od Ljubljane do Djevdjele, na kateri so prav te dni slavnostno pričeli dela na prvi trasi od Ljubljane do Zagreba. Na njih že od prvih dni sodeluje tudi I. primorska delovna brigada, ki nosi ime narodnega heroja »Pinka Tomažiča«. Nedeljsko tek-

movanje je priredil Okrajni komitej Ljudske mladine v Kopru. Njegova predsednica Marija Vogrič je v uvodnih besedah na kratko orisala pomen te nove velike mladinske delovne akcije, na katero se je naša mladina obvezala na svojem VI. kongresu. V pestrem sporedu, ki je sledil, so se izmenjavale mladinske trojke ter mladi glasbeni in pevski talenti in recitatorji, ki so se borili za lepe nagrade v vrednosti nad 70 tisoč dinarjev: radijski aparat, rekvizite za odbojko, denarno nakazilo za kitaro, fotoaparat, druge športne rekvizite in knjižne zbirke. Skupno se je prijavilo 7 mladinskih ekip ter znatno večje število mladih izvajalcev amaterjev. Med mladinskimi trojkami je prvo mesto in s tem radijski aparat zasluženje prejela ekipa mladinske organizacije iz Koč, vasi ce v pivški občini, ki je osvojila največ možnih, to je 40 točk.

Druga nagrado je prejela kombinirana ekipa gimnazije in učiteljskega v Kopru, ki je dosegla 39 točk, tretje mladinska ekipa iz Pirana, ki je najprej dosegla enako število (to je 31 točk) kot ekipa Ekonomske srednje šole iz Kopra, v končnem tekmovanju za tretje in četrto mesto na enako vprašanje, pa se je odrezala bolje. Dosegla je 26, ekipa EKŠ pa 24 točk.

Med mladimi talenti je komisija prisodila prvo mesto — ter s tem denarno nakazilo za kitaro — mladinskemu tamburaškemu zboru postojnske »Svobode«. Drugo mesto je po žrebu pripadlo dijakinji Ekonomske srednje šole iz Kopra Odineji Cupin, ki je zapela špansko romanco »Granada«, na harmoniki pa jo je spremljala sošolka Erna Skrinjar, tretjo pa vokalni kvintet postojnskih osmošolcev. Konferanso je rutinirano vodil Jože Lavrenčič, napovedovalec Radia-Koper.

V IBN SAUDOVI HAREMU

Priznaj, Ibn Saud, ti me varaš z drugo!

Dan zdravstva

Letos 7. aprila slavimo deseto obletnico uveljavitve ustanovne listine Svetovne zdravstvene organizacije. Od tedaj je bilo v svetu in pri nas veliko storjenega za izboljšanje zdravstva pri nas in na tujem. Napredovala je znanost na področju raznih zdravil in cepiv, odkrite so bile tudi nove metode za odkrivanje in preprečevanje bolezni. Razmahnila se je izmenjava znanstvenih dognanj in praktičnih zdravstvenih izkušenj. Vedno bolj se uveljavlja spoznanje, da zdravje ni samo v tem, če nekdo ni bolan ali pohabljen, marveč je s pojmom zdravje obseženo vse človekovo življenje.

Namen zdravstvenih služb je samo eden — izboljšati človekovo zdravje. Ne samo zdravje posameznika — posebno kadar ta oboli — marveč zdravje ljudi na sploh. Po današnjih pojmih je človek zdrav le takrat, kadar je telesno in duševno zdrav in živi v zdravem okolju. Danes je socialna medicina postavila boj za zdravje na novo podlago. Pri zdravljenju bolnika se ne more več zadovoljiti samo z morebitnim kirurškim posegom ali predpisovanjem zdravil. Zdravnik ne sme videti samo bolnika. Bolnik stopi v zdravnikovo ordinacijo z vso svojo družino, s svojim delom, z vsemi težavami — tako ekonomsko socialnimi kot duševnimi. Nujno je zato potrebno, da se med medicino in izživiljanjem slehernega posameznika, ter okoljem, v katerem živi, vzpostavijo tesne vezi.

Če torej vemo, kaj je namen zdravstvenih služb, moremo presojati dosežene uspehe na tem področju po tem, kako daleč smo še od postavljenega cilja — za koliko smo zvišali število živorojenih in zmanjšali število umrlih, za koliko smo podaljšali življenjsko dobo, koliko obolenj smo preprečili in kako človeku ohranjemo in izboljšujemo zdravje.

Kaj in koliko je na tem področju dosegla zdravstvena služba, najlepše kaže primerjava sedanjega stanja z onim v minulih letih. Primerjava teh podatkov v koprskem okraju govori o vidnem izboljšanju zdravstvene službe in ljudskega zdravja na sploh.

Očiten je padec splošne smrtnosti in smrtnosti dojenčkov, saj umre zdaj na tisoč prebivalcev v letu komaj osem oseb. Še pred devetimi leti so bili predeli v okraju, kjer je bila umrljivost (Nadaljevanje na 7. strani)

Sprehodi POSVETU

Ogorčenje v svetu zaradi atomske oborožitve Nemčije

Sklep Adenauerjeve vlade, da bo oborožila zahodnonemško vojsko z atomskim orožjem, je še zmeraj predmet ogorčenja v svetu. Zlasti so ogorčene države, ki so v preteklih dveh vojnah neposredno okusile nemški vojaški škorenj. Med njimi je na prvem mestu Jugoslavija. Pred dnevi je bil v Beogradu plenum Centralnega odbora Zveze borcev Jugoslavije, na katerem so v posebni resoluciji obsodili namero, da zahodnonemško vojsko oborože z atomskim orožjem. V resoluciji je med drugim rečeno, da so bili narodi Jugoslavije že dvakrat žrtev nemških zločinov in se ne morejo sprijazniti z atomskim oboroževanjem Zahodne Nemčije. Zato bo Zveza borcev podprla vse napore in akcije v svetu, ki jih bodo začeli proti uresničenju sklepa Zveznega zbora.

V raznih krajih Zahodne Nemčije so se tudi ta teden nadaljevale demonstracije proti atomski oborožitvi zvezne vojske. Ponekod so izbruhnile tudi stavke.

Politični opazovalci menijo, da bi utegnili priti nameravana atomska oborožitev Zahodne Nemčije tudi pred OZN.

Sovjetska zveza opustila poskusne eksplozije

Z velikim zadovoljstvom je svetovna javnost sprejela vest, da bo Sovjetska zveza začasno prenehala s poskusnimi atomskimi eksplozijami. Za prenehanje poskusov je v celoti glasoval Vrhovni sovjet ZSSR. Zdaj je nastopila lepa priložnost, da pride do opustitve poskusov z atomskim orožjem na vsem svetu, kar bi pomenilo konec nevarnosti nadaljnega zastrupljanja ozračja. Seveda, kolikor bosta Amerika in Anglija sprejeli ponujeno roko.

Zal pa vsi znaki kažejo, da na Zahodu ne mislijo prekiniti s poskusi. Sklep Sovjetske zveze so označili kot neiskren in propaganden, Amerika pa je napovedala novo serijo poskusov, s katerimi namerava »dohiti« svoji partnerja na Vzhodu. Človeštvo se zmeraj bolj zaskrbljeno sprašuje, kdaj bo prenehala trmasta in nezaupljiva politika Zahoda. Edina svetla točka so posamezni ugledni politiki na Zahodu, ki se zmeraj bolj odločno zavzemajo za prekinitve zastarelih političnih koncepcij in hkrati opozarjajo, da je varnost človeštva prvo, kar morajo imeti vodilni politiki pred očmi. Eden poglavitnih zagovornikov nove smeri je vodja britanskih laburistov Gaitskell.

Glavni tajnik OZN v Angliji

Po končanem obisku v Moskvi se je glavni tajnik OZN Hammarskjöld napotil v London, kjer se je pogovoril z angleškimi državniki o možnostih za sestanke na najvišji ravni in za nadaljevanje razgovorov o razorožitvi. O njegovih razgovorih niso objavili podrobnih poročil. Verjetno čakajo še na rezultat Hammarskjöldovega obiska v New Yorku.

Vnebojvrestah

NEW DELHI — V indijski pokrajini Radžastan so začeli graditi največji namakalni objekt v Aziji. Ta bo omogočil, da bo približno pol drugi milijon hektarov zemlje postalo plodnih. Gradbena dela bodo trajala štiri leta. Glavni namakalni prekop bo dolg 700 metrov.

WASHINGTON — Ameriška gospodarska pomoč afriškim državam bo prihodnje leto znašala 97,5 milijona dolarjev.

AMAN — V Jordaniji je bila nabljalna akcija za pomoč alžirski osvobodilni fronti. Zbrali so več kot 5.000 dolarjev.

LONDON — Storitve in proizvodnja blaga v Veliki Britaniji so se lani v primerjavi z letom 1956 povečale za skoraj 6% in dosegle vrednost 19,2 milijarde funtov. V istem obdobju so se zvišale tudi plače in mezde za okrog 6%, osebni prihranki pa so presegli 1,16 milijarde funtov.

Zahodne velesile hočejo biti namreč glede sestanka na najvišji ravni in glede razorožitve vsaj na zunaj čim bolj enotne.

Spet napetost med Izraelom in Sirijo

Združena arabska država je obtožila Izrael, da se hoče polastiti nevtraliziranega področja pri jezeru Huleh. Izrael pa je obtožil Sirijo, da ne dovoljuje Izraelcem mirno opravljati del pri melioraciji ozemlja pri tem jezeru. Po nekkih vesteh naj bi Združena arabska država zahtevala izredno sejo Varnostnega sveta, pozneje pa ta sklep preklicala. Tudi sestanek Hammarskjöld-Favzi pripisujejo najnovejšemu sporu na Srednjem vzhodu.

Nova vlada v Sovjetski zvezi

Na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR so izvolili Nikito Hruščeva za predsednika vlade Sovjetske zveze. Le-ta je sestavil tudi novo vlado, ki pa je v glavnem ista kot pred zasedanjem Vrhovnega sovjeta. Največja novost je pravzaprav imenovanje predsednika vlade Ruske SR Kozlova za prvega podpredsednika sovjetske vlade. Za drugega podpredsednika je Hruščev imenoval Mikojana. Ministrstvo za zunanje zadeve je obdržal Gromiko, ministrstvo za narodno obrambo pa Malinovski.

V Franciji stavka milijon delavcev

Zaradi naraščanja cen in slabih plač je v začetku tedna stavkalo v Franciji okrog milijon delavcev in uslužbencev. Zahtevali so splošno povišanje mezd od 7 do 17%.

Stavka je eden izmed številnih protestov francoskih delavcev in uslužbencev, da bi prevladali na njihova bremena stroške za vojno v Alžiru. Zaradi vojne v Alžiru je francoska vlada razpisala v zadnjem letu za okrog 600 milijard frankov novih davkov in taks, cene na drobno pa so poskočile za okrog 40%.

Razveseljiva bilanca

V koprskem okraju so te dni občinske konference Zveze vojaških vojnih invalidov. Razen o številnih organizacijskih vprašanjih so delegati razpravljali o novih zakonskih predpisih, ki zadevajo delovanje te organizacije in o uredbi o štipendiranju otrok padlih borcev.

Konference so ugotovile lepe uspehe posameznih občinskih organizacij ZVVI v reševanju številnih problemov, kot je na primer zaposlitev, rehabilitacija, prekvalifikacija in stanovanjske razmere njihovih članov.

Kže pa, da je še vedno pomankljivo sodelovanje med osnovnimi in občinskimi organizacijami ZVVI. To slabo stran dela bo treba prej ko mogoče odstraniti in vzporedno s tem poiskati obliko tesnejšega sodelovanja z drugimi množičnimi in političnimi organizacijami.

V preteklem letu je bilo delo

Mladi rod na pohodu

(Nadaljevanje s 1. strani)

njihovi predhodniki. Mika Tripalo je poudaril, da je mladinsko prostovoljno delo tako za politično kot vzgojno rast naše mladine zelo pomembno. Razveseljivo je tudi dejstvo, da mladina

KAIRO — Na mednarodnem sejm bombaza, ki se bo začel v Kairu 5. aprila, bodo sodelovala tudi britanska in francoska podjetja, ki bodo smela uvoziti v Egipt tudi tekstilne izdelke. Vsako podjetje ima pravico, da uvozi blaga v vrednosti 30.000 funtov.

vseh organizacij ZVVI dokaj živahno in zato so bili zaključki teh konferenc bogati na ugotavljanju dosedanjega dela ter na sestavljanju delovnega načrta za naslednje poslovno obdobje.

Med najbolj aktualnimi nalogami je povečanje števila članov, ker še precej invalidov ni vključenih v to organizacijo. Treba bo tudi povečati število osnovnih organizacij ZVVI in poskrbeti, da bo uredba o štipendiranju otrok padlih borcev, ki jih je v našem okraju skoraj 500, pravilno uveljavljena.

Na teh občinskih konferencah so sprejeli še vrsto drugih načrtov za delo v letošnjem letu, na splošno pa so ugotovili, da sodijo med najboljše organizacije ZVVI v koprskem okraju organizacije v Sežani, Izoli, Ilirski Bistrici in Hrpeljah, ker so v preteklem letu pokazale razveseljiv razvoj, v drugih krajih pa uspehi dosedanjega dela niso nič manjši in dajejo upanje, da bodo organizacije ZVVI v našem okraju v bližnji bodočnosti še uspešneje reševale svoje naloge.

prispeva k reševanju naših gospodarskih vprašanj.

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je v svojem govoru naglasil ne samo politični pomen mladinskih akcij, marveč je tudi opisal značilnosti našega gospodarskega razvoja. Tovariš Vukmanović je v svojem govoru tudi omenil velik gospodarski pomen izgradnje avtomobilske ceste, ki bo povezovala gospodarsko zelo važne predele Slovenije in Hrvaške. Ko je govoril o bratstvu in enotnosti jugoslovanskih mladincev, ki se bosta kalila pri gradnji tega važnega komunalnega objekta, je med drugim dejal: »Mislim, da bo naša mladina, ki je naslednik svetlih tradicij jugoslovanskih narodov, naslednik pokolenja, ki je dalo svoja življenja za neodvisnost in izgradnjo naše dežele, zgradila ne samo to avtomobilsko cesto, temveč tudi nove zavestne mlade kadre, ki bodo postopoma prevzeli vodilno vlogo v našem družbenem in gospodarskem življenju.«

OBVESTILO

vsem, ki bi hoteli potovati na svetovno razstavo v Bruxelles. Za potovanje v Bruxelles je potrebno dobiti pristanek pri Okrajnem odboru SZDL Koper.

Zaradi lažjega poslovanja naj reflektanti za potovanje vložijo prošnje z vsemi potrebnimi potrdili pri svojem občinskem odboru SZDL.

Zadnji rok za dostavo prošnje za pristanek na omenjeno razstavo je 30. april 1958.

Iz pisarne
Okrajnega odbora SZDL
K o p e r

Razpis nagradnega tekmovanja

tradicionalno za simbolični »Kip mladosti«.

I. Osnovni program tekmovanja:

- Kateremu občinskemu komiteju bo uspelo čim bolj angažirati organe delavskega in družbenega upravljanja ter politične organizacije, da v tem času store kar največ praktičnega za mladino (novi prostori, športni objekti, ureditve stanovanj, menze, mlečne restavracije, obravnavanje in sklepanje o aktualnih problemih itd.).
- Kateri občinski organizaciji LM bo uspelo v tem času pridobiti in urediti več prostorov za mladino (mišljen je popis neizkoriščenih in zanemarenih prostorov, njihova ureditev, pridobivanje prostorov v podjetjih, solah, vasch itd.). Sem pristojeva tudi lokalne delovne akcije.
- Kateremu občinskemu komiteju LM bo uspelo najbolj povečati odstotek članov LM in ustanoviti osnovne organizacije tam, kjer obstoje možnosti (sprejem in ljudsko mladino, ustanavljanje novih organizacij na osemletkah, kmetijskih posestvih, gradbenih podjetjih, ustanovah itd.).
- Kateremu občinskemu komiteju LM bo uspelo zbrati več prijav med kmečko mladino za gradnjo avtomobilske ceste Zagreb—Ljubljana, organizirati obiske na gradbišče itd.

II. Organizacija tekmovanja:

Pri CK LMS se je osnovala posebna tekmovalna komisija, v katero so poleg članov Centralnega komiteja LM vključeni tudi sekretarji OK LMS.

Tekmovalni komisiji je treba poslati do 25. aprila in 28. maja poročila o doseženih uspehih na osnovi tekmovalnih točk. Poročila naj obsegajo tudi ostalo dejavnost iz drugih področij, ker se bo tudi ta ocenjevala.

Ob zaključku tekmovanja bo komisija na osnovi poročil in obiska občinskih komitejev LMS predlagala predsedstvu CK LMS, da nagradi in pohvali najboljše občinske organizacije LM.

Najboljšemu občinskemu komiteju LMS bo dodeljen simbolični »Kip mladosti«.

III. Nagrade

Občinskim komitejem LMS, ki bodo dosegli najboljše uspehe v tekmovanju, bo CK LMS podelil poleg diplome naslednje nagrade:

- 30.000 din in »Kip mladosti«
- 25.000 din
- 20.000 din
- 15.000 din
- 10.000 din

Vse nagrade bodo svečano razdeljene v krajih zmagovalcev tekmovanja.

Tekmujmo za »Dan mladosti!«

Predsedstvo
Centralnega komiteja LMS

Vsakdanji prizor v Sežani: tako tržaški gostje s svojimi avtomobili domala zaprejo vstop v mesnico postojnske Tovarne mesnih izdelkov

Novice s TRŽAŠKEGA

V nedeljo, 23. marca, je bilo v Trstu v Gregorčičevi dvorani ustanovno zasedanje glavnega sveta Slovenske gospodarske kulturne zveze. Po poročilu dr. Dekleve o pomenu zasedanja in nalogah zveze, je bilo izvoljeno novo vodstvo, v katerem so predstavniki raznih kulturnih in gospodarskih ustanov iz Trsta, Gorice in Beneške Slovenije. Izvršni odbor je nato izvolil predsedstvo in tajništvo. Predsednik SGKZ je dr. Jože Dekleva (Trst), podpredsednik prof. Nežica Vižintin-Kocjančič (Gorica) in Izidor Predan (Beneška Slovenija); prvi tajnik M. Kosmina (Trst), drugi tajnik V. Nanut (Gorica). Na zasedanju so soglasno odobrili resolucijo, v kateri zahtevajo, da se uveljavi člen 6. ustave italijanske republike o zaščiti jezikovnih manjšin, da se začnejo izpolnjevati zadevne obveznosti italijanske vlade; da se splošna načela o človeških pravicah praktično pričnejo izvajati v korist Slovencev tudi na Gorškem in v Beneški Sloveniji; da se zajamči uporaba slovenščine v upravi in na sodišču; da bodo slovenske prosvetne, kulturne in športne organizacije deležne enakega ravnanja, kakor druge podobne organizacije.

SGKZ izjavlja, da se ne bo nehala boriti za uresničitev teh načel in poziva vse Slovence, naj v tej borbi sodelujejo, vso italijansko napredno javnost pa vabi, naj podpre Slovence za doseg miru in enakopravnosti med narodi.

V nedeljo, 23. marca je bila v Trstu tradicionalna Prešernova proslava, ker je bil Avditorij vedno zaseden in sta obe slovenski prosvetni organizaciji, ki sta skupno priredili to proslavo, dolgo čakali. Kot običajno, je bila to predvsem revija pevskih zborov. Nastopil je pevski zbor iz Doline, pevski zbor iz Boršta, tamburaški zbor iz Doline, pevski zbor iz Lonjerja, pevski zbor iz Barkovej, pevski zbor iz Padrič, pevski zbor iz Nabrežine ter pevski zbor od Sv. Ivana.

Pred dnevi so ob navzočnosti ministra za delo otvorili na Trsteniku, med Trstom in Opčinami novo zdravilišče za tuberkulozne bolnike, ki ga je zgradil Zavod za socialno zavarovanje INPS. Zdravilišče je najmodernejše v vsej Italiji.

Kakor po vsej Italiji, bodo tudi na Tržaškem 25. in 26. maja volitve v parlament. V Trstu bodo volili le predstavnike v poslansko zbornico, volitve v senat pa bodo kasneje, ker sedanj parlament ni pravočasno odobril tozadevnega zakonskega osnutka.

Volilna propaganda se je že začela. Razine stranke so že določile svoje volilne znake, od ponedeljka dalje pa na tržaškem sodišču vlagajo kandidatne liste. Med prvimi vlagatelji kandidatnih list sta bili demokrščanska stranka in komunisti. Druge stranke bodo vložile kandidatne liste te dni.

Tržaško področje bo lahko izvolilo štiri predstavnike v poslansko zbornico. Pripomniti je treba, da bodo letos Tržačani prvič po dolgih letih sodelovali na državnozbornih volitvah.

V raznih tržaških podjetjih nekaj vre. V ladjedelnici Sv. Justa so delavci 28. marca začeli stavkati, ker ne dobivajo svojih tedenskih prejemkov ob pravem času, in ker oblastni organi ne dajo podjetju dovoljenja za gradnjo ladij, ki so jih naročile razne tuje države. V čistilnici Aquila v Zavljah so delavci razburjeni, ker je vodstvo podjetja začelo odpustiti napredne delavce, zlasti Slovence. To podjetje je doslej odpustilo že osem delavcev, enega pa je prisililo, da je odpovedal službo. Vse kaže, da so odpusti v neposredni zvezi z bližnjimi volitvami notranjih komisij v podjetjih.

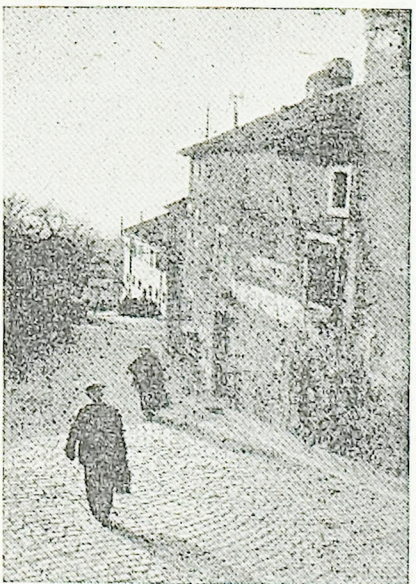
Vodstvo občinskega podjetja ACEGAT je sporočilo, da bo odpovedalo dosedanje pogodbo, uslužbenec podjetja pa razdelilo v dve skupini. Te-

mu sklepu nasprotujejo tako uslužbenci kot sindikati.

V obratih CRDA se delavci pritožujejo, da vodstvo podjetja nepravilno tolmači nekatere točke sporazuma, ki so ga dosegli po devetmesečni stavki. To tolmačenje gre na škodo delavcev, zaposlenih pri zdravju škodljivih delih.

Od 26. aprila do 4. maja bo v Trstu mednarodna razstava cvetja.

V nedeljo popoldne je bil v prosvetni dvorani na Opčinah vokalni koncert pevskega zbora »Ljubljanski zvon« iz Ljubljane, ki je dobro uspel. V sredo pa je Glasbena matica zopet priredila javno produkcijo svojih gojencev. Kot gosta sta sodelovala sopranistka Gorka Berginc in baritonist Danilo Milič.

Motiv iz Ricmanj

Nedovoljen odkup vina

povzročila gospodarsko škodo in jemlje ugled našemu vinu

Vsi vemo, da je slovensko obalno področje važen proizvajalec grozdja in vina ter da tržni viški naraščajo iz leta v leto. V petletnem povprečju smo pridelali okrog 400 vagonov vina letno z odkupno vrednostjo blizu 400 milijonov dinarjev.

Ze iz tega vidimo, da je vino najvažnejši tržni artikel kmetijskih proizvajalcev slovenske obale.

Dohodek od vina, to je prometni davek in trošarina, je na drugi strani zelo važen dohodek občinskih proračunov, saj znaša samo trošarina za liter vina 15 din oziroma 55 dinarjev pri litru vina, ki se proda na območju občin Koper, Piran in Izola.

Zato so za pravilno organizacijo prometa z vinom zainteresirani ne samo proizvajalci, ampak tudi občinski ljudski odbori. Proizvajalci zaradi tega, da se jim

zagotovi prodaja kvalitetnega pristnega vina, občine pa, da je ves promet z vinom predpisno registriran.

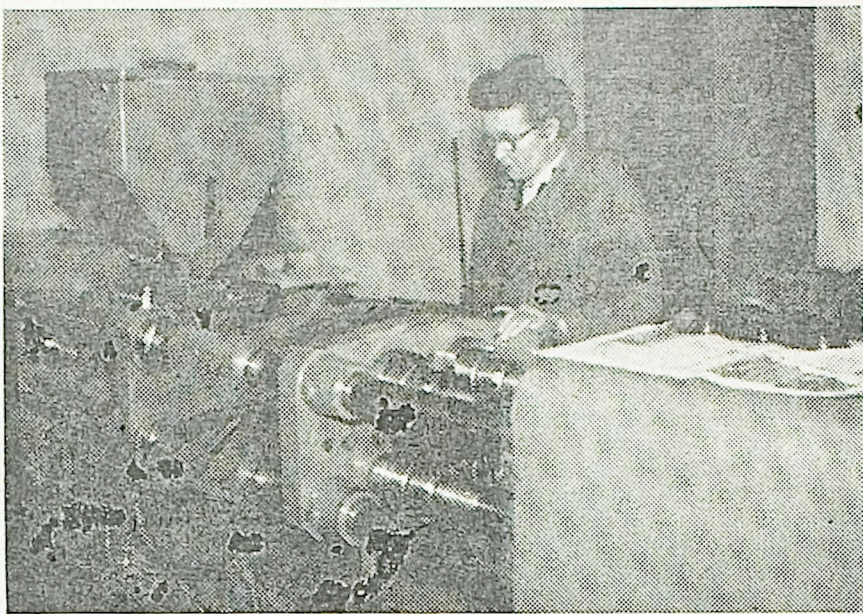
Odlok o posebnih pogojih odkupa kmetijskih pridelkov predvideva, da imajo pravico odkupa vina od proizvajalcev le kmetijske zadrage, vendar nam vsakodnevna praksa kaže, da razna gostinska podjetja, pavšalisti in zasebni gostilničarji kupujejo vino neposredno pri proizvajalcu oziroma se ne ravna po obstoječih predpisih. Ker trošarino pri prodaji vina proizvajalec plača kmetijski zadrugi, omogoča to vsem nakupovalcem v primerih, ko kupujejo vino mimo zadrage, neplačanje 15 din trošarine in kasneje tudi neplačanje davka na mali točilni promet, ki znaša 20% od maloprodajne cene oziroma 40 do 50 dinarjev.

Koprska Zadružna poslovna zveza je o tem vprašanju večkrat razpravljala s kmetijskimi združenji. Ugotovili so, da razni upravni organi in inšpektorji spregledujejo kršitev predpisov, in celo to, da nekateri uslužbenci občin podpirajo nedovoljen način odkupa vina.

Na zadnjem sestanku upravnikov zadrug so našli vrsto nepravilnosti pri odkupu ter so po daljšem razpravljanju sprejeli sklepe, med katerimi so najvažnejši tile: kmetijske zadrage bodo vnesle v svoje gospodarske programe osposobitev manjših kleti, ki bodo služile za odkup in prodajo vina. Pri odkupu vina bodo vodile enotno politiko cen, ki naj bo rezultat pogojev proizvodnje in trga. Mišljenja so, da kaže odkupno ceno v bodoče uveljavljati na osnovi alkoholne stopnje, in sicer za navadno belo in črno vino 7 din po stopnji, za malvazijo 8 din in za refoš 9 din po stopnji. Kmetijske zadrage pa bodo v nadaljnjem prometu določile vinu ceno, ki je rezultat tržnih pogojev.

Zato je Zadružna poslovna zveza v Kopru mnenja, da je v interesu gospodarskih organizacij — tako trgovskih kot gostinskih — da sklepajo pogodbe s kmetijskimi združenji in kmetijskimi posestvi z daljšo veljavnostjo ter si tako zagotovijo redno dobavo zdravih in kakovostnih vin.

Dolžnost kmetijskih zadrug in upravnih organov ljudskih odborov pa je, da prijavljajo vse kršitelje predpisov o prometu z vinom, tako da bi te kršitelje tudi doletela ustrezna zaslužena kazen. **RZ**

Pri delu v tovarni »Partizanka« v Kopru

Preizkušnja so dobro prestali

V tovarni plastičnih mas »Partizanka« v Kopru so v ponedeljek izvolili 15-članski delavski svet. V njem je 7 žena in 6 mladincev. Iz poročil članov prejšnjega delavskega sveta in iz razprave je bilo razvidno, da je tovarna prešla lani precej burno razdobje. Ker je bil svetovni trg prenasičen s ščetinami, so morali preusmeriti proizvodnjo izključno na predelavo plastičnih mas. Postopoma so odpradali naprave v sortirnici, metlarni in čopičarni ter si nabavili stroje za brizganje plastični mas. Z dobro organizacijo dela in s požrtvovalnostjo vsega kolektiva jim je uspelo prebroditi težave, ki so nastale zaradi preusmeritve proizvodnje, in na volitvah novega delavskega sveta so ugotovili zelo dobre rezultate. Medtem ko je znašala pred preusmeritvijo vrednost proizvodnje 170 milijonov dinarjev, se je zdaj zvišala na 250 milijonov dinarjev. Pri tem je tudi treba upoštevati, da se je številno delovno silo zmanjšalo za skoraj polovico. Letos ima tovarna v načrtu nadalj-

njo razširitev asortimana in bodo izdelovali okrog 100 različnih proizvodov iz plastičnih mas, predvsem gospodinjske potrebšćine, embalažo, razne vrste steklenic in galanterijsko blago.

V razpravi so delavci med drugim poudarili, da bo moral novi delavski svet še bolj odločno reševati razna proizvodna vprašanja in vprašanja odnosov v kolektivu. Prejšnji delavski svet se je namreč premalo zavedal vseh pravic in dolžnosti, ki jih je imel kot organ delavskega upravljanja.

Nov športni objekt v Postojni

V Postojni napovedujejo skorajšnji začetek del za gradnjo olimpijskega plavalnega bazena in vzporedno gradnjo športnega parka. Postojnčani so to vest sprejeli z velikim zadovoljstvom, vsekakor pa bodo ti objekti pomembni tudi za razvoj turizma.

Ko smo že pri športnih objektih — še nekaj besed o najlepšem slovenskem betonskem igrišču za košarko in tenis. Le-to leži za poslopjem občinskega ljudskega odbora v Postojni. Danes je pogled na ta objekt zelo žalosten. Delček za delčkom razpada. Ker številne pripombe na občnem zboru Partizana niso zalegle, naj danes povemo, da je igrišče v upravi Komunalnega podjetja pri ObLO Postojna. **A. M.**

OB OBČNIH ZBORIH KMETIJSKIH ZADRUG

Zrcalo družbenega plana

Občni zbori kmetijskih zadrug v koprskem okraju so v glavnem že za nami. Splošna, kratka ocena teh zborov bi bila:

Povsod je bila udeležba iznad pričakovanja, mnogo boljša kot prejšnja leta, kar pomeni, da se naši kmetovalci vraščajo v svojo organizacijo na vasi. To je dokazala tudi sama razprava o gospodarskih programih za tekoče leto, kakor tudi kritične pripombe članov na dosedanje delo. Če se pa dotaknemo samih poročil upravnih odborov, moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da so bila ta v večini zadrug prav res na višini, v nekaterih zadrugah pa še vedno precej pomanjkljiva.

Toda značilnost letošnjih občinskih zborov je bila v tem, da je vse preveval duh programa našega petletnega plana obnove kmetijstva. Nekje zelo jasno in dosledno, drugje pa še megleno in iskajoče. Vendar pa lahko trdimo, da pomenijo na splošno letošnji občinski zbori prelomnico v življenju naših zadrug.

Podoba je, da smo našli pravo pot in smer, ki jo bo seveda potrebno izoblikovati, jo učvrstiti, da bomo laže prišli do cilja, ki smo si ga programirali. Ta pa ni samo v tem, da dosežemo večje in boljše pridelke po enem hektarju, da si zboljšamo življenjske pogoje, ampak da vzporedno tudi preoblikujemo naše odnose na vasi, da si izoblikujemo novo družbo, ki ne more biti drugačna kot socialistična. Občni zbori so nadvse zgovorno dokazali, da se naša vas in podeželje na splošno želi izenačiti z mestom v vseh pogojih življenja in udejstvovanja. Seveda so za to potrebni čas in sredstva, ne pa samo dobra volja. Naša družba že sedaj vlaga velika sredstva in jih bo še več, da bi se podeželje dvignilo iz zaostalosti in dohitelo naša središća. Prav v tem je najvažnejša vloga naših zadrug.

Že letos je bilo čutili, da se naše zadrage polagoma preoblikujejo v tej smeri in da postajajo organizator proizvodnje in preobrazbe vasi. Naši kmetovalci že sedaj čutijo, da brez zadrug in njene organizacije ne bi mogli nikamor in si ne bi mogli ustvariti temeljev za napredno kmetijstvo in boljše življenje. Toda za dosego tega cilja je zadrugam predvsem potrebno dobro vodstvo, zaupanje članstva in njegovo globoko prepričanje, da bomo boljše življenje lahko dosegli le s skupnimi močmi.

Občni zbori kmetijskih zadrug so nam letos pokazali, da bomo to dosegli nekje hitreje, nekje pa bolj počasi, vendar sodimo, da je pravilna pot že ubrana. Seveda brez težav ne bo šlo. Zato bo potrebno vsestransko zalaganje in pomoč prav vseh organizacij in organov ljudske oblasti. Predvsem bo potrebno pomagati tistim zadrugam, kjer vodstva še tavajo v iskanju poti ali pa jim je ta še nejasna, če že ne neprivlačna in nedosegljiva. Dolžnost je torej prav vseh prizadetih, da okrepijo zadržne kadre tako politično kot strokovno, če hočemo iti v korak s splošnim napredkom. Plodove tega truda bomo lahko pozitivno registrirali že prihodnje leto, ko bomo vnovič pregledovali delo minulega leta, toda le v primeru, če si bo v tej smeri prizadevala celotna družba.

VSE OKROG

maria

POMORSTVO STEV. 1—2/1958

Tehnične zapreke so povzročile nekoliko zapoznel izid »Pomorstva«, ki je začelo svoj 13. letnik z dvojno številko. Posledje bo izhajalo redno vsak mesec, kot posebej poudarja glavno uredništvo na Reki.

Zunanjo obliko je novi letnik »Pomorstva« obdržal, notranje pa je urejen po novih, sodobnih načelih. Menjal je tudi svoj podnaslov in bo sedaj »revija pomorskega gospodarstva in misli«.

Naslovni list privablja z uspehim barvnim posnetkom pristanišća pod zimsko odejo, na notranji strani pritegne oko celostranska fotografija Budve. Celotna dvojna številka velike osmerke — pet tiskovnih pol — je bogato ilustrirana. Poleg mnogostevnih sodobnih in važnih člankov, književnih prispevkov in poročil v srbohrvaščini, prinaša številka 1—2 1958 tudi naslednje slovenske prispevke:

A. O.: Novoletni pregled, France Potočnik: O pomorstvu in pomorskem gospodarstvu v LR Sloveniji, prof. dr. Vladimir Murko: Novi podatki o Josipu Ressleru, Viktor Pirnat: Vodnik po koprskem okraju, R. G.: Razvoj pri gradnji koprške operativne obale, M. G.: Mehanizacija koprškega pristanišća, R. G.: Skočjanski zaliv se je spremenil v jezero.

Na pomembnejše prispevke posebej opozarja kratak posnetek v angleškem in francoskem jeziku. V prilogi je zanimiv pregled o gibanju tujih ladij skozi naša pristanišća v prvih dveh mesecih tekočega leta. Kot posebna priloga je vloženo v dvojno številko vsebinsko kazalo lanskega letnika revije, ki med drugim izkazuje tudi osemdeset raznovrstnih člankov, literarnih prispevkov in poročil v slovenščini. Slovensko uredništvo je v Ljubljani. —nm—

DRAGA SOLSKA LADJA

»Danmark«, šolska jadrnica danske vojne mornarice, bo predelana. Predrago je bilo njeno vzdrževanje. Medtem ko plove večina šolskih ladij širom po vseh morjih s tovorom, je vozila 784 BRT velika danska trijambornica le z obtežo, balastom, kar je zvišalo njene pogonske stroške za več kot šestdeset milijonov naših dinarjev na leto.

kje so ladje

P/l »BIHAČ« je danes, 4. aprila, prispela v Rotterdam

P/l »DUBROVNIK« je 26. marca priplula v pristanišće Bahia Blanca, kjer kompletira tovor za Anglijo

M/l »GORENJSKA« je 1. aprila odplula iz Sibenika v Ravenno, kjer izkrcava tovor, nato pa nadaljuje plovo v Solun

P/l »GORICA« je 31. marca odplula iz Odese s tovorom za Jugoslavijo in pripluje v domače vode 6. aprila

P/l »LJUBLJANA« je od 27. marca v Odesi, kjer naklada tovor za Jugoslavijo

M/l »MARTIN KRPAN« je 2. aprila priplula iz Ravenne na Reko

P/l »NERETVA« je 1. aprila odplula iz Casablance za Billingham

P/l »POHORJE« je 3. aprila odplula iz Splita v Rotterdam

P/l »ROG« je na Reki, od koder odpluje 6. aprila za Kontinent in Anglijo

P/l »ZELENGORA« je 24. marca odplula iz New Yorka za Jugoslavijo in bo dne 9. aprila prispela v Gibraltar

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Proizvodnja in potrošnja urejujeta tržišće

Naši napori in ukrepi na gospodarskem področju gredo v letošnjem letu za tem, da bi uredili tržišće, utrdili cene in preprečili njihovo nihanje, zlasti pa še njihovo skakanje navzgor. Eden izmed takih ukrepov je tudi kontrola in evidencija cen.

V začetku leta so mnoga podjetja dvignila cene svojim proizvodom, še predno so jim bili znani letošnji gospodarski instrumenti in predno so se prepričala, če jim bo takšno zvišanje sploh potrebno. Kmalu se je pokazalo, da je bilo zvišanje cen neutemeljeno in treba je bilo popraviti napako. Vendar to ni zadostovalo in nas je ta pojav poučil, da je treba v prihodnje podobne reči preprečiti. S predpisom je bilo tu urejeno tako, da morajo podjetja, ki hočejo zvišati cene, vsaj mesec dni pred nameranim zvišanjem to prijaviti ustrezni zbornici. Zbrani podatki povedo, da se je te pravice doslej poslužilo v vsej državi le nekaj desetim podjetij, pa še nekatera izmed teh so pozneje umaknila svoje predloge, ker so bili prešlabo dokumentirani.

To pa je le eden izmed ukrepov, ki naj preprečijo neutemeljeno dviganje cen. Največji vpliv na ureditev tržišća ima seveda ureditev odnosov med proizvodnjo in potrošnjo blaga. Pri tem je treba razlikovati posamezne gospodarske veje in dejavnosti. Treba je dvigati industrijsko proizvodnjo in jo dvigniti na stopnjo, ko bo lahko zadostila domačim potrebam, da bo lahko proizvajala tudi za izvoz in ustvarjala devizna sredstva, dalje je treba razvijati notranjo in zunanjo trgovino, obrtne dejavnosti in končno seveda kmetijstvo.

V industriji dosegame vedno večje uspehe in je njena proizvodnja v nenehnem porastu. Ze v letošnjih prvih dveh mesecih, za katera so nam znani podatki, se je industrijska proizvodnja v državi dvignila za 16 odstotkov v primerjavi z januarjem in februarjem v lanskem letu. V Sloveniji znaša ta odstotek 10%. Značilno je pri tem še to, da je

proizvodnja porasla prav v vseh panogah industrije, razen v proizvodnji premoga, ki je ostala na lanskoltnem nivoju. Največji porast pa je dosegla proizvodnja električne energije (29%). Značilno je tudi, da je porast proizvodnje enakomeren.

V industrijski proizvodnji torej dosegame uspehe, ki nam jamčijo, da bomo tržne razmere lahko uredili, zlasti kar zadeva industrijske proizvode, namenjene za široko potrošnjo. To v glavnem že pokrivamo z domačo proizvodnjo, medtem ko se v zunanji trgovini kažejo še vedno težave in ovire.

Govoriti je treba še o ukrepih za ureditev tržišća s kmetijskimi pridelki. Tudi tu se stanje vztrajno boljša, kar je treba pripisati predvsem velikim investicijam v kmetijstvo. Vendar pa kažejo analize, da je tržišće še vedno slabo povezano s kmetijsko proizvodnjo, da ni gotovosti glede vnovčevanja blaga, da so med posameznimi predeli velike razlike v količinah pridelanega blaga in njihovih cenah in podobno. Zato si prizadevamo, da bi prevzele glavno breme pri urejevanju tržišća s kmetijskimi pridelki kmetijske zadrage, ki naj bi bile organizator kmetijske proizvodnje. Vzpostavile naj bi neposredne odnose s posameznimi kmetijskimi proizvajalci zaradi prodaje njihovih tržnih viškov. Pri tem naj bi zadrugam pomagale njihove poslovne zveze.

Poseben pomen ima pri tem kontrahiranje, ki uživa tudi posebne kreditne olajšave, s čimer bi odpravili zmedo v kmetijski proizvodnji. Kontrahirali naj bi — in s tem seveda vnaprej določili — pri kmetijskih proizvajalcih tiste kmetijske pridelke in v tolikšnih količinah, ki so nujno potrebne za kritje predvidene potrošnje. Le s tako politiko bomo tudi tržišće s kmetijskimi pridelki utrdili — ne glede na vse drugo, kar nosi s seboj pozitivnega taka politika za našo vas in odnose v kmetijstvu.

V OBČINI PIRAN SO ŽE ODOBRILO

Družbeni plan in proračun za leto 1958

PRVI V JUGOSLAVIJI

Pretekli petek sta oba zbora občinskega ljudskega odbora Pirana ločeno in še na skupni seji pretresla predlog družbenega plana in proračuna občine za leto 1958. Ljudski odborniki so temeljito pretresli predlog na osnovi obrazložitve, ki jo je podal predsednik ObLO, tov. Ferligoj, ter pripomb, ki sta jih podala poročevalca Sveta za finance in družbeni plan tov. Draksler in Komisije za gospodarstvo, tovariš Domjo. Plan je bil sestavljen administrativno samo v toliko, kolikor je bil postavljen na podlagi okrajnih izračunov oz. kvot. Potem je šel skozi vse družbene kontrole in je upošteval dejansko stanje in možnosti posameznih gospodarskih organizacij občine. V dogovoru s podjetji je bil nekaterim zvišan, nekaterim znižan. Upoštevani so bili predlogi sprememb, dani na sejah gospodarskih Svetov ObLO, kakor tudi pripombe, zabeležene na zborih volivcev. Vse to so poskušali vskladiti z osnovnimi smernicami in prizadevanji gospodarske politike občine: zagotoviti materialno bazo za izboljšanje prekrbe in drugih življenjskih pogojev prebivalstva in doseči čim širši razmah turizma, vzporedno pa seveda razvijati vse druge gospodarske panoge, posebno kmetijstvo, ker se med seboj dopolnjujejo.

Družbeni plan piranske občine za leto 1958 predvideva, da bo celotni dohodek vsega gospodarstva nekoliko manjši kot lansko leto. Na to vplivajo naslednji objektivni faktorji: Fizični obseg proizvodnje bo padel v industriji zaradi zmanjšanega plana rudnika Sečovlje, ki je po lanskem elementarni katastrofi v izgradnji, ter zaradi solin, ki imajo nižji plan izračunan na podlagi povprečnih realizacij v zadnjih letih. Največje zmanjšanje pa bo letos v prometu, in to samo pomorskem, kjer se bo zaradi splošnega svetovnega padanja cen pomorskih vozovnin tudi močno zmanjšal doseženi dohodek. Pač pa se bo povečal obseg proizvodnje in blagovnega prometa v tistih gospodarskih panogah, katere so v glavnem odvisne ali tesno povezane s turizmom, ki postaja iz leto v leto pomembnejša gospodarska panoga piranske občine. Fizični obseg proizvodnje se bo povečal tudi še v kmetijstvu z ozirom na naraščajoči državni sektor ter na investicije, vložene v kmetijstvo v preteklih letih. Po planu bo celotni dohodek vsega gospodarstva znašal letos 7 milijard 533 milijonov din, od česar bo še vedno daleko največji delež prispeval promet z 2,5 milijardami, na drugem mestu pa industrija (rudnik Sečovlje, Tovarna mila Piran, Piranske soline, Ladjedelnica) s skoraj milijardo in pol.

skrbstvo ter razne druge podpore in dotacije.

Diskusija o obeh predlogih je trajala skoraj 8 ur. Odborniki so končno odobrili plan in proračun z malenkostnimi popravki.

To je bila 6. redna seja piranskega ObLO. Na galeriji dvorane so ji prisostvovali tudi šolarji — člani pionirske in mladinske organizacije — da se praktično seznanijo z ustrojem in delovanjem tega organa naše ljudske oblasti.

Z Zavoda za plan smo izvedeli, da je piranska občina prva v vsej Jugoslaviji letos sprejela družbeni plan. Jule

Nove delavske svete volijo

Pred dnevi so že nekateri delovni kolektivi koprškega okraja izvolili nove delavske svete. Doleg je že 15 podjetij opravilo to dolžnost, do 15. aprila pa bodo volitve tudi v več kot 40 podjetjih.

Dosedanje ugotovitve volitev delavskih svetov narekujejo, naj bi ob tej priložnosti razpravljali delovni kolektivi o gospodarskem stanju podjetja, o vprašanju premij in o drugih problemih druž-

Bilo bi prav . . .

- ... če bi občinski sindikalni sveti v zvezi s pripravami za volitve v delavske svete podjetij tesneje sodelovali z odbori posameznih sindikalnih podružnic in s političnimi organizacijami;
- ... če bi občinski sindikalni sveti ponovno pregledali delo posameznih sindikalnih podružnic in ugotovili, zakaj v nekaterih podjetjih ali ustanovah še ni ustanovljena sindikalna podružnica;
- ... če bi občinski sindikalni sveti z organi za delo pri občinah takoj ustanovili komisije, ki bi proučevale vprašanja tarifnih pravilnikov z ozirom na uredbo o minimalnem dohodku gospodarskih organizacij;
- ... če bi gospodarske organizacije proučile upravičenost cen uslug in te cene obravnavale na sestankih kolektiva;
- ... če bi gospodarske organizacije, ki imajo sredstva za delitev premij, še pred njihovo razdelitvijo temeljito pregledale premijske osnove v smislu sedanjih splošnih predpisov in načel;
- ... če bi kmetijske zadruge ustvarile čimvečje sklade, da bo druga postala temeljni gospodarski činitelj na vsi;
- ... če bi bili zbori volivcev osnova družbenega nadzorstva nad graditvijo stanovanj;
- ... če bi organi družbenega upravljanja in delovni kolektivi zahtevali od vodstev podjetij redna poročila o gospodarskem in finančnem stanju podjetja.

benega upravljanja, predvsem pa o načinu zniževanja cen izdelkom. Nekateri volitve delavskih svetov so bile zelo skrbno pripravljene, drugod pa so bile priprave nanje pomanjkljive. Ve-

lja torej poudariti, naj bi ob volitvah v nove delavske svete temeljito razpravljali o vseh perečih vprašanjih podjetja, ki je organsko vezano na splošno gospodarstvo.

Mladina - kličejo te podzemne lepote!

V koprskem okraju deluje Društvo za raziskovanje jam »Luka Čeč« v Postojni, ki je v zadnjih dveh letih doseglo lepe uspehe. V goriškem okraju je pri Mestnem muzeju v Idriji nekaj delavnih tovarišev, ki so znova odkrili znamenito argonitno jamo v Ravnah na Cerkljanskem in raziskali še več drugih nepoznatih jam na Idrijsko-Cerkljanskem.

Vse kaže, da se zanimanje za raziskovanje in odkrivanje še nepoznatih podzemskih jam širi tudi na druge dele Primorske. To je treba pozdraviti in podpreti. Naš Kras ima razen Škocjanskih jam in jame Dimnice pri Slivju še več drugih jam, ki čakajo, da bo jamar pokukal v njihove skrite tajnosti in jih odkril obiskovalcem. Tako se je pri Planinskem društvu v Kopru marca letos osnovala sekcija za raziskovanje jam, ki bo delovala kot sekcija matičnega Društva za raziskovanje jam »Luka Čeč« v Postojni. Koprsko sekcijo bo vodil tovariš Pavle Stefančič, ki je sam navdušen jamar in raziskovalec podzemskih lepote. Te dni je novo ustanovljena sekcija poslala vsem mladinskim organizacijam v občinah Koper, Hrpolje, Izola in Piran posebna obvestila za vpis. Sekcija ima že sedaj na razpolago nekaj opreme in letestev. Opremo bo še izpopolnila, tako da bodo mladi raziskovalci dobro opremljeni za vstop v neznan podzemski svet. Vodstvo

sekcije v Kopru vabi vse mladince, ki imajo veselje do tovrstnega raziskovanja nepoznanega podzemnega sveta našega Krasa, da pristopijo kot člani k prvemu društvu jamarjev v Kopru. Prijave sprejema tovariš Pavle Stefančič, Uprava za vodno gospodarstvo v Kopru, Cankarjeva ulica št. 9. (p)

Kaj pravijo drugod

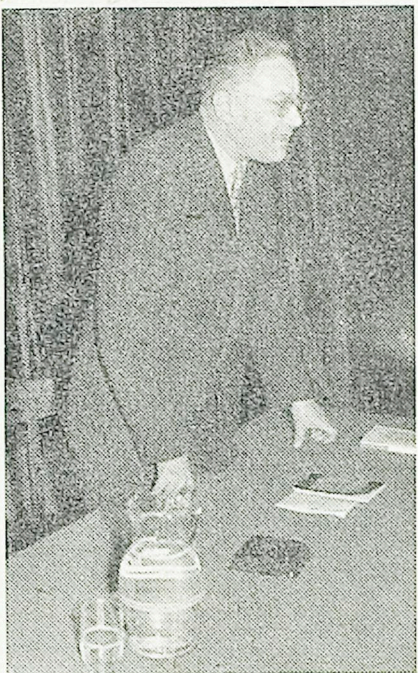
NA VRSTI SO VOLITVE V DELAVSKE SVETE

Vzporedno s pripravami za volitve so se po naših občinah vršile tudi priprave za volitve v delavske svete. Po vseh občinskih sindikalnih svetih so bile že v preteklem in tem mesecu seje plenarov — predsedstva, katerim so prisostvovali predsedniki sindikalnih podružnic in predsedniki delavskih svetov. Domala povsod so prav živahno razpravljali, kako bodo pristopili k predpripravam za volitve v DS.

ADI IN VIDONCI

V Vidoncih smo srečali zabavnega moža na mestu predsednika volilne komisije. Vsi ga poznajo pod nazivom Adi, torej Adi, ki mnogo govori iz preprostega veselja do govorenja. Ko je bil še član okrajnega ljudskega odbora, je bil znan kot »obvezan diskutant«. Besede mu torej tečejo, zato pa mu včasih zmanjka podjetnosti. To so mi komentirali z oznako, da je voliče okrasil še pred sedmo zjutraj na dan volitev. No, pa naj bo, volitve so počasi dotekali in je bilo vse v najlepšem redu. Rekli so pa med drugim, da razpravljajo na zborih volivcev že nekaj časa sem o cesti, ki naj bi jim jo zgradili skozi dolino. Ni dolga, vendar ... Ali se ne zgledejujejo le preveč po Adiju, ker le govorijo, ne pa kažejo na potrebne podjetnosti?

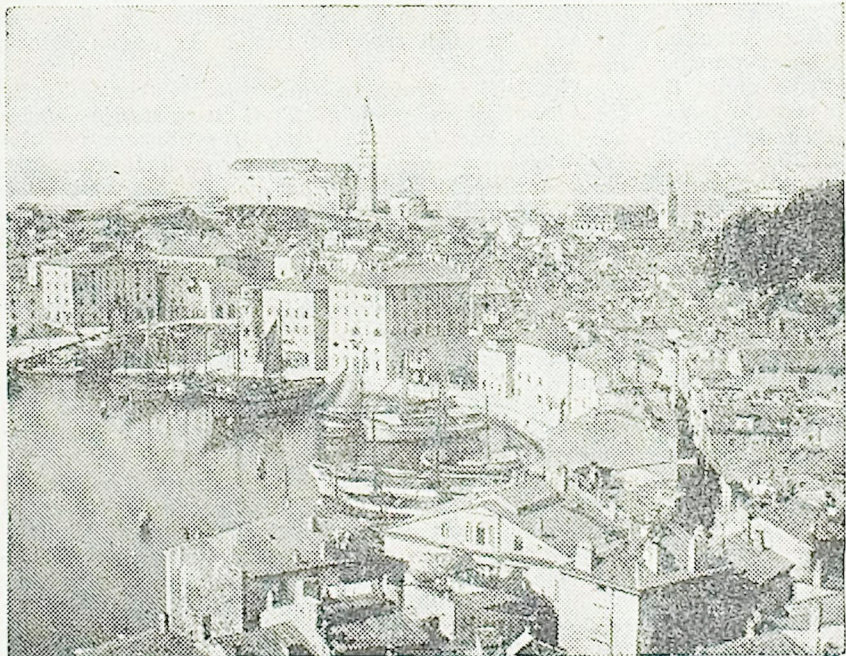
V četrtek zvečer minuli teden je v gledališki dvorani v Kopru predaval tovariš dr. Jože Potrč o zelo zanimivem vprašanju družine in komune v naši družbeni ureditvi. Svoja izvajanja je ilustriral z znanstvenimi ugotovitvami in citati iz zgodovine, svoje mnenje pa je podal tudi o dveh naših publikacijah, ki obravnavata to vprašanje. Številni poslušalci so govornika ob koncu nagradili s hvaležnim aplavzom in se poslovili od njega z željo, naj bi jih še kdaj obiskal.

KLIC PO NOVI ŠOLI V ILIRSKI BISTRICI

Med najbolj perečimi vprašanji ilirskobistriške občine so šolski prostori. Prav posebno v sami Ilirski Bistrici. Sedanjo osemletno šolo namreč obiskuje 962 učencev, prihodnje šolsko leto jih bo 1.020, če pa bo uresničena predvidena reorganizacija šolske mreže, pa celo okrog 1.200. Šolski prostori pa so še isti, kot so jih zgradili pred 90 leti.

Letos smo si pomagali tako, da je pouk kar v petih zgradbah. Kljub temu so razredi natrpani, da sedijo ponekod kar trije učenci v eni klopi. Na enega učenca odpade povprečno 0,6 m² podne površine (kar je le 40 % zahtevane površine) in 2 m³ prostornine, namesto 5 m³ kar zahtevajo predpisi.

Lahko si predstavljamo, da je pouk v takem stanju otežkočen, nemogoče je individualno delo z učenci, učila pa pronašamo iz enega konca mesta na drugega. Najbolj učinkovita rešitev bi bila: nova šola. Naši upravni in oblastveni organi o tem že resno razmišljajo. F. R.

Piran s pristaniščem

VOLITVE SO POTRDILE ENOTNOST NAŠEGA LJUDSTVA

Tovariša Tineta Remškarja, predsednika okrajnega političnega štaba za pripravo volitev, smo naprosili naj pove, kako ocenjuje rezultate nedeljskih volitev v okraju, potek volitev in dejavnosti SZDL v predvolilnih pripravah. Dejal je:

O rezultatih volitev v Zvezo in Republiško ljudsko skupščino lahko rečem le to, da smo zadovoljni. Udeležba, ki je mnogo večja, kot je bila na zadnjih skupščinskih volitvah in na volitvah za občinske ljudske odbore, kaže vsem dovolj jasno politično razpoloženje naših ljudi.

O ljudeh, ki so namerno abstinirali, ni vredno govoriti, ker je to neznan število.

Volitve so potrdile enotnost našega ljudstva in so izraz zaupanja v pravilno politiko naše ljudske oblasti.

Glede dela organizacij SZDL moram ob tej priložnosti reči, da so bile v celoti aktivne in da je njihova zasluga, da so te volitve potekale v takem redu in veličastnem razpoloženju.

19.000 HA POVRŠINE BODO POSEJALI S HIBRIDNO KORUZO na Kosovem in v Metohiji. Sajenje bo v kooperaciji kmetijskih zadrug in individualnih pridelovalcev. Podobno kooperacijo nameravajo uvesti tudi pri pridelovanju zelenjave, lucerne in malin.

ISTRSKI VODOVOD BODO PODALJŠALI od Višnjana do Rovinja in Bala. S tem podaljškom bo več kot 30 vasi preskrbljenih z vodo.

LITOSTROJ JE PREJEL NAROČILO IZ INDIJE za izdelavo 50. žerjava za to deželo. Gre za 15-tonski električni mostni tekalni žerjav, ki ga bodo montirali v hidrocentrali Durgapur. Ta centrala leži na območju, na katerem se razvija eno izmed najpomembnejših indijskih industrijskih središč, ker so tam bogata ležišča železove in manganove rude.

4.250 TON RAZNIH IZDELKOV PORCELANA BO PRISLO LETOS NA TRZIŠČE. Skoraj 6,5 milijona krožnikov je namenjenih za gospodinjstvo, 432.000 za gostinstvo, izdelali bodo več kot 1,5 milijona skodelic za črno kavo, 400.000 skodelic za belo kavo, skoraj milijon raznih lončkov, 825.000 pladnjev, 771.000 raznih skled in več drugih izdelkov iz porcelana.

IZ SLOVENIJE SMO FEBRUARJA IZVOZILI ZA MILIJARDO 336 MILIJONOV DINARJEV BLAGA. To je za 10 % manj kot februarja preteklega leta. Vzrok znižanju izvoza je omejitev izvoza tekstila in manjši izvoz barvaste metalurgije, predvsem svinca, ferokroma, pa tudi premoga.

7.000 VAGONOV SLADKORNE PESE BO PREDDELOVALA NOVA TOVARNA sladkorja v Ludbregu v Hrvatskem Zagorju. Letna proizvodnja bo vredna 2,5 milijona dinarjev. Tovarna bo pričela obratovati leta 1961 in bo njena izdelanja veljala okrog 5 milijard dinarjev.

NOV BOMBAŽNI KOMBINAT ZA IZDELAVO MREŽ in drugih predmetov namenjenih pomorskega gospodarstvu grad jo v Zadru. Nova predilnica bombaža za ribiške niti in za izdelavo mrež bo zgrajena na površini 7.500 m².

9 MILIJARD DINARJEV ZA GRADNJO termo- in hidrocentral ter transformatorskih postaj in daljnovodov je odobril Zvezni izvršni svet. S temi sredstvi bodo zgradili med drugim termoelektrarne v Soštanju, Kakanju, Kolubaro II in v Toplani v Zagrebu.

TRI NOVE PREDILNICE BO TUREA ZGRADITI V SLOVENIJI, če hočemo, da dosežemo skladnost med zmogljivostjo tkalnice in predilnice. Predvideno je, da bi bila v Ajdovščini predilnica za polčesano prejo, ki bi imela 16.400 vreten, v Metliki predilnica za česano prejo s 4000 vreten in predilnica v Zalcu za prejo jute s 800 vreteni. Predilnica v Ajdovščini naj bi krila potrebe tamkajšnje tekstilne tovarne.

OD BAROKA DO SODOBNOSTI

Komorni večer v Glasbeni šoli v Kopru

Glasbena šola v Kopru je v torek, 1. aprila priredila že drugi umetniški večer v tem šolskem letu. Tokrat so nastopili violinista Maksimilijan in Olga Skalar ter pianistka Ivanka Lipoglavšek.

Za umetniško prireditev, zraslo iz domačih kali, je potrebno precej poguma in tiste nepreplačljive navdušenosti, ki premaguje vse težave, celo predsodek, da domača umetnost ne more biti kaj prida. Ta predsodek pri nekaterih še vedno prevladuje, čeprav smo videli in slišali nekaj »uvoženih« prireditev, ki so bila daleč pod pričakovano ravni. Pomankanje koncertov nasploh je privedlo koprsko glasbeno šolo do tega, da je pričela z lastnimi močmi prirediti umetniške večere, ki po eni strani izpopolnjujejo kulturne vrzeli, po drugi pa služijo pedagoškemu ciljem samega zavoda.

Torkov koncertni večer v Glasbeni šoli ni bil samo lepo umetniško doživljanje, temveč predstavlja tudi zanimivost posebne vrste: izvajalska skupina, ki jo sestavljajo dve violini in klavir, je namreč precej redka. Tu ne gre za solistično ali podrejeno

vlogo enega ali več izvajalcev, temveč za skladno soigro, ki pomeni rezultat treh enakovrednih prizadevanj. Prav to skladno ravnanje, to enovito podajanje, je dalo celotni prireditvi najresnejši, komorni značaj. Seveda je k temu pripomogel tudi tehtni, z okusom izbrani spored, v katerem so umetniki razgrnili pred poslušalci vse bogastvo glasbenih stvaritev od baročnih pa do naj sodobnejših skladateljev.

Komorni večer je uvedla ena najlepših Bachovih umetnin, Koncert za dve violini in klavir; sledila je Vivaldijeva Sonata v D-duru, ki jo je izvedla Olga Skalar, nato pa je velika Haendlova Sonata za dve violini in klavir zaključila prvi del sporeda.

V drugem delu koncerta sta violinista nastopila posamič, vsak s tremi skladbami različnega značaja.

V splošnem prevladuje mnenje, da sodobna glasba pri širokih plasteh koncertnega občinstva ni priljubljena; do neke mere to tudi drži. Vzroka ne gre iskati le v nagonem odporu do vsega novega, neznanega in nenavadnega, niti v odporu do vsega, kar zahteva vsaj nekoliko večji duševni napor. Vzrok je preprosto v tem, da sodobno glasbo vse premalo poznamo in premalo poslušamo. Na drugi strani prav dobro razumemo, da moderno slikarstvo ubira včasih kaj nenavadna pota, da si književnost utira nove steze, le pri glasbi smo še tako konservativni, da nam ugaja samo ono, kar smo že večkrat slišali, kar nam je bilo všeč zaradi lepe melodije ali prijetne harmonije.

Toliko lepše je bilo presenečenje na torkovem koncertu, ko smo videli, da so bila dela sodobnih skladateljev sprejeta s prav takšnim navdušenjem, kakor skladbe starih mojstrov. In še nekaj: na sporedu so bila imena kar treh jugoslovanskih skladateljev, kar je tudi redkost v naši koncertni praksi.

Težko je ocenjevati izvajalce kot posameznike. V skupni igri so bili tolikanj vti, tako predani skupnemu cilju, da ni mogoče govoriti o posameznikih. Bolj so prišle drobne razlike do izraza v splošnem delu koncerta, v katerem sta violinista pokazala svojstvene značilnosti. Tu je izstopila Olga Skalarjeva s toplim in mehkim tonom, z natančnostjo v intonaciji, predvsem pa z izredno muzikalno nadarjenostjo, ki ji je dovolila zrelo podajanje najtežjih del. Od 16-letnega dekleta bi človek sicer pričakoval nekaj priučenega znanja, nikakor pa ne tega, kar je dala Olga Skalar: pravo, nepotvorjeno umetnost z vsem mladostnim poletom.

Maksimilijan Skalar je zrel koncertant s trdnim, moškim tonom, ki ga je znal uporabiti posebno pri dramatičnih mestih.

Pianistka Ivanka Lipoglavšek, ki se je v prvem delu sporeda živela v izvajalsko skupino kot enakovreden

član, je v drugem delu podredila svojo spremljevalno igro v prid solistoma. Njen prispevek k umetniškemu večeru pa je seveda prav tako velik, kakor delež ostalih dveh umetnikov.

Koncert je za nami, čudoviti dih glasbene umetnosti od baroka do sedanjih dni pa nam bo ostal še dolgo v spominu. r. c.

DELA LETOŠNJIH KANDIDATOV ZA NOBELOVO LITERARNO NAGRADO Aleksija N. Tolstoj, M. Solohova, A. Malrauxa in drugih ter domačih M. Krleža in I. Andrića dobiti v zbirkah LJUDSKE KNJIŽNICE KOPER.

(Odprta je vsak dan od 13.—17., ob sobotah od 9.—11. ure.)

Izvajalci drugega letošnjega koncerta v Kopru: violinista Maksimilijan in Olga Skalar in pianistka Ivanka Lipoglavšek.

Nabratko 7.

KOPER

— DPD Svoboda iz Izole je gostovala v koprskem gledališču s Sket-Ziškovo ljudsko igro »Miklova Zala«. Predstave so bile v ponedeljek, 31. marca in v sredo, 2. aprila. Gostovanje je organiziral okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev. Igra je doživela v Kopru zelo lep uspeh.

— II. revija pesmi in glasbe bo v Kopru 12. aprila. Doslej se je prijavilo za nastop že precejšnje število pevcev, recitatorjev in godbenikov. Okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev vabi vse neznane talente, ki želijo pokazati svoje znanje, naj se prijavijo še do ponedeljka, 7. aprila. O nastopu pri reviji bo odločala posebna komisija.

IZOLA

— Veseli kvintet izolske Svobode je imel svoj prvi nastop v Domu onemoglih v Izoli. Zdaj se pripravljajo za drugo revijo pesmi in glasbe v Kopru.

— Delovni kolektivi izolskih tovarn so bili tako navdušeni nad igranci pri »Miklovi Zali«, da so za vsako predstavo pripravili darila. Pri tem so predvsem upoštevali člane svojih kolektivov. Ker je bilo predstav že precej, so bili obdarovani skoraj že vsi igralci. Sindikalne podružnice nekaterih podjetij pa že razpravljajo, kako bi lahko pomagale svoji Svobodi.

PIRAN

— Ljudska univerza je imela v tej sezoni štiri predavanja, okvirni program pa je pripravila za vso sezono. Nekatera predavanja spremljajo tudi filmi.

— Mladina pripravlja Petrovičovo komedijo »Vozel«, ki jo mislijo prvič uprizoriti 20. aprila. To pripravlja mladinska organizacija, verjetno pa bi mladina bolj uspela, če bi se priključila DPD Svobodi, kjer bi ji nudili več strokovne in materialne pomoči.

BUKOVJE

— Pred kratkim je bil tu ustanovni občni zbor prosvetnega društva »Podgora«. Sprejeli so pravila društva in izvolili devetčlanski upravni in tričlanski nadzorni odbor. V razpravi so govorili o popravilu prosvetnega doma in ureditvi knjižnice.

GRAČIŠČE

— Do zdaj tu ni bilo prosvetnega društva, čeprav je zlasti mladina pokazala veliko zanimanja za dramatiko. Za prvi nastop pripravljajo komedijo »Vozel«, čeprav jim manjka vodstveni kader. Zdi se, da bo s pomočjo učiteljev zaživelo v Gračišču novo prosvetno društvo.

S O Č E R G A

— V nedeljo, 30. marca je gostovala tu dramska sekcija in orkester DPD Svobode iz Pridvorja s komedijo »Stari grehi«. Slabo vreme je bilo krivo manjšemu obisku.

Problem šolskih prostorov v Hrpeljah postaja nevzdržen

Šolska zgradba v Hrpeljah je stara in ne ustreza sodobnim pogojem ureditve šolskih prostorov. V štirih učilnicah se gnete nad 200 otrok. V istem poslopju sta osnovna šola in nižja gimnazija. Sanitarne priprave so skrajno pomanjkljive, šola nima ne kabineta ne telovadnice. Iz tega razloga doslej ni bilo mogoče v Hrpeljah ustanoviti osemletke, ker bi se z ukinitvijo nekaterih okoliških šol število učencev na hrpeljski osemletki še povečalo.

V letošnjem šolskem letu pa se je na tej šoli po iniciativnosti šolskega vodstva in posameznih članov učnega kadra razvilo nekaj izvenšolskih dejavnosti, ki so več ali manj v zvezi s šolskim učnim načrtom, vsekakor pa v neposredni zvezi z današnjo vzgojo šolske mladine, ki naj bi se že v šolski dobi seznanila s praktičnimi koristnimi tehnikami, športa, kot telesnovzgojnega sredstva itd. Nekaj kmetijskega in gospodinjstva pouka skušajo uvajati v zadnjem času. Izkušnja uči, da učenci od zgolj teoretičnega pouka v navedenih predmetih ne morejo prida pridobiti. Za praktičen pouk pa šola še daleč ni urejena. Ob skrajni uresnitvi prostorov so vendarle zmogli majhno sobo za modelarstvo. Učenci se z veliko vnemo udele-

žujejo praktičnih vaj v tem krožku, ki ga vodi ambiciozni učitelj Janez Kompare, znan iz sezanskih šolskih razstav jadriličarskih modelov in tekmovalnih nastopov v Postojni. Tako razstavo nameravajo tudi letos prirediti v Hrpeljah za občinski praznik. V počitnicah pa bodo šli hrpeljski modelarji na vsakoletno postojnsko tekmovanje. Ko bi se le našel kdo, ki bi zmožal sredstva za nabavo orodja in materiala, ki ga mladim modelarjem tako zelo primanjkuje.

Veliko zanimanje je tudi za namizni tenis, ki je primerna športna zvrst tudi za žensko mladino. Učitelj Kompare je skonstruiral zložljivo tenis-mizo, ki jo bodo morali pač prenašati iz prostora v prostor, kadar se je na prostem ne bodo mogli posluževati. Telovadno društvo »Partizan« so nedavno ustanovili. Improvizirani nastop dijakinj na proslavi praznika žena je pokazal, kako živo je mladina zainteresirana na telesnovzgojnem in športnem izživljanju. Toda kaj ko ni telovadnice, telovadna oprema pa silno skromna. Tudi novi »Partizan« v Hrpeljah bi se rad izkazal že pri prvem praznovanju občinskega praznika, ki bo v mesecu juniju. Takrat bodo tod skozi že prihajali domači in tuji turisti. In naša mladina bi se rada pred njimi postavila. Tudi tržaškimi gostom bi se rada pokazala z javnim nastopom. V zvezi s pospeševanjem kmetijske proizvodnje bi bilo nujno potrebno, da otroci v šoli nekaj zvedo o sodobnem načinu obdelovanja zemlje, o gojitvi poljedelskih kultur, sadnega drevja itd. Šola nima vrta. Bodoče gospodinjstvo so potrebne praktičnih napotil in nazornega pouka o gospodinjstvih rečeh. V tesni in neopremljeni šolski kuhinji, kjer dobivajo otroci svoje malice, je nemogoče izvajati praktičen gospodinjstvi pouk. J. Ž.

NOVE knjige

VID PEČJAK:

ŽIVALI V UKRIVLJENEM ZRCALU

Že naslov nam pove, da gre tu za svojevrstne zgodbe iz živalskega sveta, ki naj bi bil pravzaprav projicirana slika značajev in dejanj ljudi, kakršni se nam kažejo v svoji zakriti obliki, pa njihovo pravo obličje in bistvo ne uide ostremu očesu dobrega opazovalca.

Vid Pečjak je še mlad pisatelj, ki je precej objavljaj pod psevdanimom, tako da njegovo ime ni znano širši javnosti. Knjiga, ki jo je izdala Mladinska knjiga z lepimi in ustreznimi ilustracijami Štefana Planinca, je Pečjakova prva knjižna izdaja. Predstavil se nam je kot oblikovalec z bogato domišljijo in tenkim poslušom za samosvoj obraz. Izognil se je stari in preizkušeni metodi pisanja pravljic ali basni, v katerih nastopajo živali, in jim celo nadel novo nalogo: niso samo predstavnice človeških lastnosti v živalskem svetu, ampak se v teku zgodbe razvijajo, oblikujejo in ravnavo ukrivljeno zrcalo, da nam končno pokažejo pravo podobo.

Čeprav zveni kot fraza, je vendar težko najti ustrežnejši izraz: Vid Pečjak bo utegnil povedati še marsikaj zanimivega.

POCENI RAZVEDRILO

najdete v zalogi slovenskih, srbohrvatskih, italijanskih in nemških knjig

LJUDSKE KNJIŽNICE KOPER

Dr. Rajko Nahtigal

V soboto, 29. marca je umrl akademik in univ. profesor v pokoju dr. Rajko Nahtigal. Rodil se je 14. aprila 1877 v Novem mestu. Študiral je v Ljubljani in na dunajski univerzi ter dve leti kot štipendist v Rusiji. Na raznih dunajskih visokih šolah je nato poučeval ruščino, leta 1913, po smrti profesorja K. Štreklja, pa postal na graški univerzi najprej izredni nato pa redni profesor slovenske filologije. Od leta 1919 je bil redni profesor na univerzi v Ljubljani in z akademske katedre se je umaknil šele leta 1952, ko mu bolehnost ni več dala, da bi še predaval. Tako je tri dolga desetletja skrbno in vestno skrbel za slavistično znanost in za slavistični naraščaj.

Pokojni profesor Nahtigal je znan tudi kot pomemben znanstvenik in vreden naslednik svojega velikega učitelja Vatroslava Jagića. Pri nas je bil med drugim tudi pobudnik slovenskega seminarja, znanstvenega slavističnega glasila, znanstvenega društva za humanistične vede in končno slovenske Akademije znanosti in umetnosti. Njegovo najtežnješe življenjsko delo je učbenik za slovansko primerjalno slovnico »Slovanski jeziki«. »Uvod v slovansko filologijo« in kritična izdaja staroruskega epa »Slovo o polku Igoreve«.

Te dni vrtijo v naših kinematografih enega najboljših jugoslovanskih filmov SVOJEGA TELESA GOSPODAR. Film je posnelo zagrebško podjetje »Jadransko« po scenariju avtorja istoimenske drame Slavka Kolarja, v režiji Ferda Hanžekovića in v scenografiji Zeljka Zagote. V filmu igrajo: Marija Kohn, Mladen Šermet, Nela Eržišnik, Julio Perla-ki, Viktor Bek in August Cilić.

Na sliki scena iz filma »Svojega telesa gospodar«, ki je dobil na lanske letnem puljskem festivalu dve prvi in eno drugo nagrado.

IZ DIVAČE NAM POROČAJO

Revija se je začela

Kot smo že poročali, pripravljajo občinski svet Svobod in PD v Divači revijo kulturnoprosvetne dejavnosti, v kateri se bodo v aprilu in maju zvrstile na domačih in sosednjih odrih dramske družine, pevski zbori, godbe itd. Predvajali bodo tudi zanimive ozkotračne filme.

Uvod v revijo sta bila nedeljska nastopa (30. marca) dramske družine PD »Josip Jurčič« iz Rodika in pionirske dramske družine DPD Svobode iz Senožeč. Prva je nastopila na domačem odru z M. Henneguinovo komedijo »Sladkosti rodbinskega življenja«. Proti pričakovanju je igra zelo dobro uspela. Ne kaže prezreti dejstva, da so rodiški igralci izpričali svojo spretnost lanske leto pri Cankarjevem »Kralju na Betajnovi«. Največjo zaslugu ima vsekakor požrtvoval-

na in neumorna učiteljica Mari- ca Banova, ki je dobro režirala.

Omeniti moramo še, da se je ob premieri prvič predstavil občinstvu novoustanovljeni mešani pevski zbor s tremi pesmimi. Vse kaže, da ima ta zbor lepe pogoje za nadaljnji razvoj.

Najmlajši igralci senožeške Svobode so nastopili v Lokvi s priljubljeno »Sneguljčico«. Gledalci, ki so zasedli v dvorani okrog 200 sedežev, so nagradili mlade goste z zaslužnim aplavzom. Z isto igrico so senožeški pionirji že nastopili doma in v Dolenji vasi. Povsod so želi velik uspeh. V okviru revije pa bodo nastopili še na nekaterih odrih v divaški občini.

Program na odru v Lokvi pa so izpolnili tamburaši senožeške Svobode. -er-

Za občinski praznik Pivke - 4. april

iskreno čestitamo
vsem prebivalcem občine

in jim želimo pri nadaljnjem delu za zgraditev lepšega življenja v naši domovini kar največjih uspehov!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

P Občinski komite Zveze komunistov
I Občinski odbor Socialistične zveze
V Občinski Sindikalni svet
K Občinski komite Ljudske mladine
A Občinski odbor Zveze borcev NOB
Občinski odbor ZROJ
Občinski odbor ZVVI
Zveza ženskih društev
Občinski odbor Rdečega križa

in vse druge množične in športne organizacije občine PIVKA

Na Pivško prihaja pomlad

V nižinah je le pobralo sneg in ljudje upajo, da letošnja pomlad novega ne bo. V gozdu in v višjih legah pa ga je še precej. Kmetovalci se pripravljajo na prva pomladna dela, ki so se letos, zaradi vremenskih nepravil, nekoliko zakasnila. V spodnjem delu občine, kjer je precej sadnega drevja, so že začeli s čiščenjem in obrezovanjem. Zlasti pridni so v dolini reke Reke, kjer je tudi največ sadnega drevja.

Volitve so za nami. Množične organizacije so analizirale njihov uspeh, sedaj pa sprejemajo načrte za prihodnje delo.

Pet svetov občinskega ljudskega odbora je že razpravljalo o predlogu letošnjega občinskega družbenega plana in proračuna. Predlog ima poudarek na investicijah v družbene objekte. Tako bo že letos dograjen zdravstveni dom, ki bo stal 35 milijonov dinarjev, prav tako bosta dograjeni pekarna in kino dvorana, urejena bo elektrifikacija in vsklajen urbanistični načrt Pivke. Tudi zdravstvo in socialno skrbstvo imata v proračunu pomembni postavki, saj

Nabavljeno

Zivinorejska poslovna zveza za Zojvodino je osnovala v Indiji tovarno za predelavo jajc v prah. Prvo količino izdelkov, to je sto ton jajc v prahu, so že izvozili v Italijo. Zmogljivost tovarne znaša 140.000 jajc predelanih v prah, ki je visoko kakovostni izdelek.

Naše tovarne bodo letos izdelale 14.000 ton modre galice in bakrene apna. Strokovnjaki menijo, da bo ta količina modre galice in bakrene apna zadovoljila potrebe škropljenja v letošnjem letu. Kemične tovarne bodo na osnovi uvoženih polizdelkov dale na domače tržišče tudi 300 ton organskih škropliv.

je predvidenih 15 milijonov dinarjev za njuno dejavnost. Ostre kritične pripombe je imel svet za kmetijstvo v zvezi z odločitvijo nekaterih kmetijskih združenj, ki so določile minimalne zneske za pospeševanje kmetijstva, predvidele pa precejšnje vsote denarja za dograditev raznih objektov, nakup avta itd.

Komunalna banka Postojna bo v aprilu odprla svojo podružnico v Pivki. To bo zelo olajšalo bančno in kre-

ložnosti je marsikdo izrazil željo, naj bi bila podobna gostovanju in druge kulturne prireditve v Pivki češče.

Dr. Zoran Ščuka, ravnatelj bolnišnice za ženske bolezni in porodništvo v Postojni, je v okviru Rdečega križa predaval o raku in predavanje dopolnil s predvajanjem filma. Predavanja se je udeležilo domala 300 žena.

Mladinska organizacija pivške občine namerava konec aprila prirediti večerno predstavo z naslovom »Pokazi, kaj veš«. Na tej predstavi naj bi nastopilo 10 ekip. S. M.

—0—

Pitna voda v Kubedu

V začetku marca so se prebivalci Kubeda lotili dela za napeljavo pitne vode do vasi pri novem mlinu. Kakih 180 metrov vstran je močan studenec, ki nikoli ne usahne. Ob izviro so že njihovi predniki zgradili vodni rezervoar, kamor so hodili po vodi. Zdaj bodo rezervoar pokrili s cementno ploščo, da bo voda zavarovana pred onesnaženjem. Jarek za cevi bodo skopali s prostovoljnimi delom, cevi in drug gradbeni material pa bo dala Vodna skupnost v Koprju. Na severni strani vasi so že lani preuredili star vodnjak, kamor priteka pitna voda iz manjšega studenca.

V Kubedu bodo tako rešeni velike skrbi zaradi preskrbe s pitno vodo. Vse do sedaj je bilo zdravje prebivalcev v poletnih mesecih ogroženo, ker so uporabljali vodo iz izvirkov, ki niso bili zavarovani pred nesnago.

V zadržnem mlinu v Kubedu so lani zmleli 57 in pol vagona raznih žit domačega pridelka. Tega mlina se poslužujejo prebivalci vseh vasi prejšnje občine Gračišče, precejšen del vasi iz Hrvaške Istre — Buzet z okolico in delno Oprtalj, ter vse vasi Malega Krasa od Podgorja do Beke. Škoda le, da je mlin prevelik in preveč oddaljen od kakega večjega središča, kjer bi lahko delal s polno zmogljivostjo noč in dan. (p)

Zagotovljenih je 10 milijonov deviznih dinarjev za uvoz valilnih jajc, potrebnih za rejo plemenske perutnine boljših pasem. Približno 350 tisoč jajc bodo uvozile zadržne poslovne zveze in razdelile valilnicam. Piščance bodo razdelili perutninskim farmam, drugim in perutninarjem, ki bodo redili perutnino pogodbeno v sodelovanju z zadrugo.

Vztrajno preko vseh ovir in zaprek

»Ni nam vseeno, kakšni naj bodo naši državljani. Zato si tudi mi prizadevamo, da vzgojimo mladega človeka v zavednega državljana naše socialistične domovine.«

Ta misel, ki jo je izrekla načelnica TVD Partizan v Divači v svojem poročilu na društvenem občnem zboru pretekli petek, je spremljala delo tega društva vse od njegove ustanovitve pred dve letoma. Takrat niso imeli niti skromnega kotička, niti prostora za zunanjo vadbo. Telovadnega orodja skoraj ni bilo. Borili so se z vprašanjem, kako sestaviti prednjaški zbor. Skromen je bil njihov začetek, a z redno telovadbo so usposobili prve prednjake. Najboljše so poslali v razne tečaje. Izdatno pomoč pri vzgoji kadrov je nudila okrajna zveza TVD Partizan.

S pomočjo ObLO Divača in Okrajne zveze TVD Partizan je društvu uspelo nabaviti razna telovadna orodja in dobiti prostor za zunanjo vadbo. Uredili so si tudi telovadnico, ki pa je le začasna. Boljše pogoje bodo imeli po zgraditvi nove telovadne dvorane.

Društvo šteje sedaj 96 članov, ki so lani opravili 477 telovadnih ur. Člani društva so nastopali ob lanskoletni proslavi Dneva žena, v maju so organizirali izlet na Slavnik ter sodelovali v prvomajski povorki, na teku čez drn in strn, pri mladinski štafeti in z gojenci šol ter člani drugih društev proslavili Dan mladosti v Matavunu. Organizirali so tudi akademijo v počastitev rojstnega

dne predsednika Tita, njihovo največje doživetje v preteklem letu pa je bilo sodelovanje na prvem slovenskem festivalu telesne kulture v Ljubljani.

Društvo je ustanovilo tudi folklorno skupino, ki jo sestavlja 20 članov višjih oddelkov. Z gorenjskimi, belokranjskimi in srbskimi narodnimi plesmi so nastopili v Divači, dvakrat v Pivki, v Senožcah, v Lokvi, Hrpeljah in v Kanfanaru. Ta skupina je tudi sodelovala na proslavi Dneva re-

publike. Člani društva so tudi letos, tako kot lani, organizirali maskarado. Kaže torej, da je njihova dejavnost res vsestranska. Življenje društva je sedaj osredotočeno na priprave za nastop 1. maja v Divači, ko bodo sodelovali tudi gojenci šol, in na dokončno ureditev nove telovadnice. Najbolj požrtvovalnim članom bo občinski svet za telesno vzgojo v kratkem podelil pismeno priznanje za njihovo delo na tem področju družbene dejavnosti. —er

SLAVINA se PREBUJA

Po dolgih desetletjih so lansko jesen v Slavini začeli s čiščenjem vaške gmajne. Očistili so jo na površini več kot 6 ha. Letos bodo z deli nadaljevali.

Slavina je bila prva vas v pivški občini, ki se je tega dela lotila resno in zato je dobila od kmetijske zadruge 5 ton umetnih gnojil za izboljšanje pašnikov. Vaščani nameravajo zgraditi tudi zaklonišče za živino na gmajni.

Elektro Sežana je obljubilo, v letošnjem poletju obnoviti nizkonapetostno omrežje in napeljati industrijski tok po vasi. Tako bodo imeli Slavinci že letošnjo jesen boljše razsvetljavo, kot jo imajo doslej. Pripomniti je treba, da elektrifikacije niso obnovili že desetletja.

Da bi uredili kanalizacijo vasi, so se vaščani odločili za prostovoljno delo in so pripravljani prispevati dobiček od izkupička

za prodajo vaških borovcev. Vendar pa še vedno potrebujejo 200 tisoč dinarjev dotacij za ureditev tega načrta.

Prav bi bilo, da bi spravili z mrtve točke vprašanje postavitve mostu in ureditve dvorane. Oboje je vaščanom nujno potrebno. S. M.

Pismo uredništvu

Tovariš urednik,
kot bližnji sorodniki Antonije Omahen vas naprošamo, da to pismo objavite v vašem cenjenem listu:

Naša mati Antonija Omahen, stara 90 let, je bila v Domu onemoglih v Piranu. Tam je umrla 29. januarja letos, nas, najbližje sorodnike, pa ni nihče obvestil o njeni smrti. Ko smo jo v začetku marca prišli obiskat, so nam o njeni smrti pripovedovali drugi oskrbovanci v domu. Vprašali smo še na upravi, pa so se izgovarjali, da niso vedeli, da ima Antonija Omahen koga svojih.

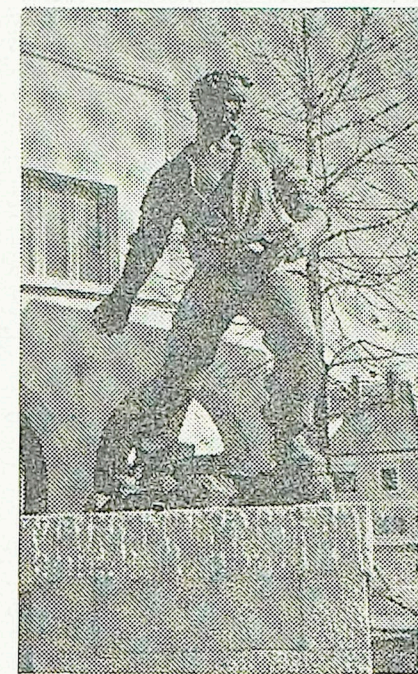
Ne vemo za njen grob. In se nam zdi, da nam po svoji malomarnosti lahko pokažejo katerikoli grob, čeprav so jo pokopali na naš račun. Rada bi povedala še to, da je ta stara žena izgubila dva sina v narodnoosvobodilni borbi in da bi želel njen vnuk vedeti vsaj za grob stare matere, ko že ne ve za očetovega. Pri nas v Šmarjah se ljudje sprašujejo, kdo bo še hotel iti v Dom onemoglih, ko pa odgovorni ljudje v upravi ne čutijo toliko odgovornosti, da bi že v primeru bolezni in kaj šele smrti obvestili svoje oskrbovancev. Olga Omahen

O delu Zveze borcev na Pivki

Na nedavnem občnem zboru Zveze borcev v Pivki so razpravljali o uspešnem delu raznih komisij kot so komisija za prošnje in pritožbe, komisija za zbiranje zgodovinskega materiala, anketna komisija za bivše borce in komisija za izvenarmadno vzgojo.

Zveza borcev se je zelo zavzela za postavitev spomenika padlim partizanom in ureditev kostnice na Habjanovem hribu. Ureditev parka in prenos spomenika bi veljalo okrog 4 in pol milijona dinarjev, kaže pa, da bodo predvidene stroške skrčili na 2 milijona dinarjev. Odbor že ima 750 tisoč dinarjev, Gozdno gospodarstvo

Postojna bo prispevalo verjetno 250 tisoč dinarjev, 150 tisoč dinarjev KZ Bač, ostala sredstva pa bo še treba poiskati. Načrt za postavitev kostnice je že narejen. Pri delih bodo sodelovali s prostovoljnimi delom bivši borci in drugi prebivalci, JLA bo dala na razpolago tehnične strokovnjake, podjetje Javor pa bo poskrbelo za gradbeni material. Kostnica 67 padlih borcev bo na najlepšem prostoru Pivke, obenem pa kot veličasten spomenik narodnoosvobodilne borbe našega ljudstva monumentalna zgradba Pivke. S. M.

Spomenik padlim borcem NOB in žrtvam fašizma v Pivki

ditno poslovanje, razširilo in utrdilo pa bo tudi hranilniško službo.

V podjetju Javor so 28. marca izvolili nov 31-članski delavski svet za vse tri obrate, istočasno pa tudi izvolili v posameznih obratih nove obratne delavske svete. To podjetje namerava v oddelku vezanih plošč uvesti še tretjo izmeno, tako da se bo povečalo število zaposlenih za 50, večinoma žensk.

V podjetju Javor je društvo šoferjev osnovalo večmesečni tečaj, da bodo lahko šoferji opravili izpite za visokokvalificirane delavce. Tečaj obiskuje 20 šoferjev pivške občine. Enajst železničarjev je uspešno končalo večerno nižjo gimnazijo, ki je trajala več mesecev. Železničarji so kljub naporni službi pridno obiskovali večerno gimnazijo in jo z uspehom dokončali. Marsikateri izmed njih je moral priti v Pivko iz oddaljenih krajev.

Pivčani so bili zelo zadovoljni s predstavo SNG iz Trsta, ki je v okviru Primorskih prireditev gostovalo z igro »Naši ljubi otroci«. Ob tej pri-

Vsem prebivalcem občine PIVKA
za 4. april - občinski praznik

tudi naše iskrene čestitke!

TOVARNA »JAVOR«

s svojimi obrati v Pivki, Baču in Prestranku

Trgovsko podjetje »JAVORNIK«
v Pivki

Gostinsko podjetje Pivka

Kmetijsko posestvo Ravne pri Pivki

Kmetijska zadruga Pivka

Kmetijska zadruga Bač

Kmetijska zadruga Košana

Trgovsko podjetje SOČA Koper
s svojo poslovalnico v Pivki

Ko želimo za letošnji občinski praznik Pivke vsem delovnim ljudem v občini še obilo uspeha v njihovem vsestranskem prizadevanju za lepše življenje, se jim obenem priporočamo za nadaljnjo naklonjenost!

Ob Svetovnem dnevu zdravja vam letos predstavljamo novi zdravstveni dom v Kopru

Skoraj bi staval z vami, drage bralke, in še posebej z vami, spoštovani bralci, da malokateri izmed vas vé za novi zdravstveni dom v Kopru, če izvzamem naše najmlajše in njihove mamicе, ki so že imeli opravka v njem. Zato se nam je zdelo prav, če

vam za letošnji svetovni dan zdravstva, ki bo v ponedeljek, predstavimo to novo zdravstveno ustanovo in se nekoliko pomudimo ob njej — da se z njo tudi vi spoznate in da jo boste v sili laže našli v skriti koprski uličici. Novi zdravstveni dom v Kopru

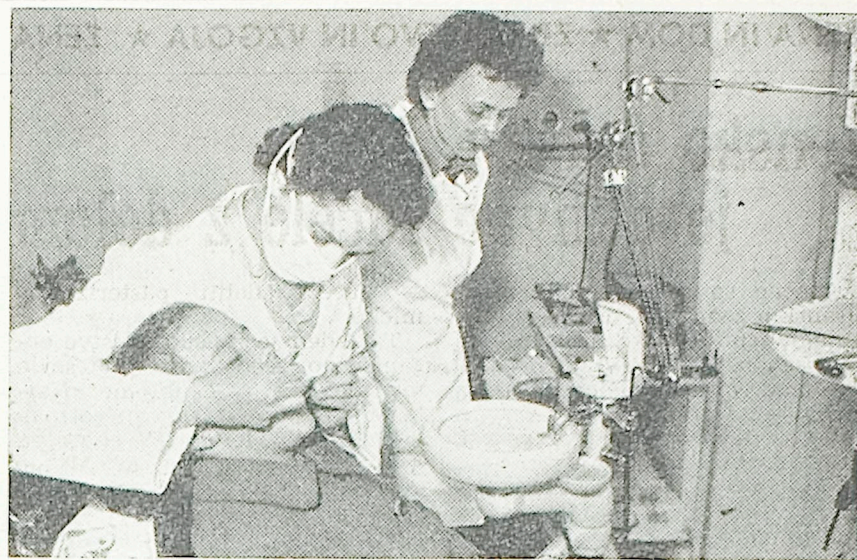
je za zdaj namenjen pravzaprav samo šele otrokom od spočetja pa tja do dobe, ko odrastejo šolskim klopm. Zato pač najbolj poznajo novi hram zdravja prav koprski šolarji — kratkokrila dekleta in nagajivi hlačniki. Razen njih pa je seveda znan še tudi sedanjim in bodočim mamicam, za katere je v novem domu posebej poskrbljeno.

Pa pojdemo po lepih prostorih prenovljene stavbe v prelepem dvorišču, kakršnega ne bi sredi starega Kopra nihče pričakoval. Le tisti, ki vedo, kaj se vse skriva in čaka marljive zidarje za koprskim zidovjem, si lahko ustvari približno sliko obnovljene zgradbe.

Če gremo lepo po vrsti, potem je treba omeniti najprej sodobni dispanzer za žene s posvetovalnico za nosečnice in za doječe matere; ta je odprt štirikrat na teden. Če nadaljujemo lepo po vrsti po stopnicah življenja, omenimo posvetovalnico in ambulanto za otroke od dojenčkov naprej, potem specialistično otroško ambulanto z demonstracijsko kuhinjo, nato pa splošno šolsko in šolsko zobno ambulanto. Vse je lepo opremljeno in bo v kratkem še izpopolnjeno z röntgenskim aparatom in laboratorijem.

Pred stavbo je že večni živ-zav mladih pacientov. Predvsem so to šolarji — nad tisoč jih je v Kopru — ki jim bodo zdravniki v ambulanti sistematično pregledali in zdraviti zobe skozi vso šolsko dobo. Razen njih pa obiskujejo novi dom številni drugi otroci in njihove mamicе.

Kje pa je to pravzaprav v Kopru, se boste verjetno tudi Ko-

Zobna šolska ambulanta v novem zdravstvenem domu v Kopru ima že dovolj dela. Mali pacient na sliki se je brez strahu prepustil spretnim rokam zobozdravnice in njenemu znanju.

štva stavbe in zemljišča. Ko so bili narejeni in potrjeni vsi načrti, krediti in vse drugo, kar je bilo potrebno, so junija lanske leto zapeli krampi in lopate, pred nedavnim pa so bila dela zaključena. Zdaj je torej koprski zdravstveni dom dobil nove prostore, ki so deloma omilili neznansko tisko in nemogoče razmere v starih prostorih. Ti so bili v okviru danih možnosti lepo urejeni

Mali pacient na sliki ni nič kaj zadovoljen v belem okolju. Pomaga si na ta način, da se na vso moč dere in se je spet potolažil šele v naročju skrbne mamicе.

in opremljeni, vendar pa so bili in so še danes neprimerni za nemoteno funkcioniranje naše zahtevne zdravstvene službe na Koprskem.

Stavba novega doma je požrla veliko več, kot pa je bilo predvideno — ne zato, ker je bil morda projektant slabo izračunal stroške — preprosto zato, ker je stara, na pol razpadla zgradba skrivala v sebi polno pasti za gradbenike, po drugi strani pa so se gradbene storitve močno podražile od tedaj, ko so bili milijoni odobreni. Tako je bilo treba za popolno dokončanje stavbe skupaj petnajst milijonov dinarjev, za notranjo opremo pa še nadaljnjih 1.200.000 dinarjev. Na srečo je zdravstveni dom iz v letih 1956/57 pridobljenih lastnih investicijskih sredstev lahko kril ne-

predvidenih pet milijonov izdatkov, medtem ko je za opremo spet priskočil na pomoč Zavod za socialno zavarovanje z manjkajočim milijonom in dve sto tisoč dinarji.

Ja, kje vraga pa je končno ta novi zdravstveni hram? Kar vidim vas, kako vam prekipeva radovednost in še potrpljenje zraven! Tudi meni je, ko sem koloval po Kopru in iskal to novo Aeskulapovo oziroma Higienino svetišče. Še so mi dejali nekje, ko sem pobaral, da je to v Petrovi ulici nekje za cerkvijo. Končno pa so vedeli povedati, da je to za Auroro. Vse to so dokaj neznana imena, kakor je neznana uličica, ki pod obokom med poštnim poslopjem in občinskim komitejem ZK pelje s trga Brollo proti severovzhodu pod imenom Ulica ali Via della Valle Luciano, v kateri sem končno našel, kar sem iskal. Ob tej priložnosti sem tudi nemalo mislil na odlok o preimenovanju ulic in cest v Kopru, ki ga je občinski ljudski odbor sprejel že pred več kakor dvema letoma, izveden pa še danes ni, da se nam brez potrebe zapletajo jeziki in se nam nevajena glava ne more zapomniti tujih imen.

I koncu naj vam še povem, da bi zdravstveni in socialni delavci v Kopru radi preuredili in adaptirali tudi sosedno Auroro, kjer bi namestili kurativne prostore splošne in zobozdravstvene ambulante, s čimer bi bilo to pete vprašanje vendar zadovoljivo rešeno najmanj za naslednjih deset ali petnajst let. Upajmo, da bo to tudi uspelo — njim in nam v olajšanju!

RASTKO BRADAŠKJA

Pod kolono v sredi med obema stavbama na trgu Brollo je vhod v uličico Della Valle Luciano, kjer je čez kakih sto metrov vhod v novi zdravstveni dom v Kopru.

Kupujte tudi Vi srečke loterije RK Slovenije po 100 din. Dobite jih pri vseh organizacijah Rdečega križa, sindikalnih podružnicah, v šolah in pri vašem pismonoši.

KOPRSKI OKRAJ ZA 7. APRIL

Svetovni dan zdravja

(Nadaljevanje s 1. strani)

dojenčkov najvišja v Sloveniji (24 odstotkov živorojenih otrok je umrlo že v prvem letu starosti), zdaj pa je ta umrljivost zmanjšana na štiri odstotke. Še pred petimi leti se je rodilo v porodnišnici komaj 56 odstotkov otrok, minulo leto pa že 84 odstotkov. To je močno vplivalo na izboljšanje predporodnega varstva matere in na varstvo dojenčka. Babice, ki so bile poprej na obsežnem in težavnem terenu zaposlene s številnimi porodi, so bile praktično vezane na sam porod in se niso mogle posvetiti nosečnicam in doječim materam z otroki, kar lahko sedaj storiijo. Razen tega je na terenu zdaj tudi mreža dispanzerjev in posvetovalnic, ki jih vodijo zdravniki in medicinske sestre. Razen izboljšanja socialno ekonomskih razmer je prav zasluža zdravstvene službe, da je naglo padla umrljivost dojenčkov, pa tudi število mrtvorjenih otrok se je občutno znižalo in znaša komaj še 2,1 odstotka.

Smrtnost zaradi TBC naglo pada. Še leta 1947 je umrlo letno 95 oseb, sedaj pa le še 27 na sto tisoč prebivalcev. Znižala se je občutno tudi umrljivost zaradi nalezljivih boleznih, boleznih dihal in podobno.

Cela vrsta obolenj, ki so pred leti veljala za neozdravljive, danes niso več problem, ker imamo vrsto antibiotikov. Je pa še nekaj boleznih, ki so za zdravstveno službo hudi problem. V porastu so rakasta obolenja, revmatizem, živčne bolezni in boleznih dihal. Posebno vprašanje so nesreče pri delu. Zdravstveno službo čaka pri preprečevanju teh obolenj in nesreč še veliko trdega dela.

Da je lahko zdravstvena služba dosegla take uspehe, se je treba zahvaliti predvsem razširitvi zdravstvene mreže na terenu: novim zdravstvenim ustanovam in novim kadrom. Zasebne in zasilne maloštevilne zdravniške ordinacije so zamenjali novi zdravstveni domovi in postaje, ki so postali središča kurativne in preventivne zdravstvene službe po naših občinah. Namesto enega samega zdravstvenega doma, komaj sedmih zdravstvenih postaj, treh pomožnih ambulant z osmimi dnevnimi ordinacijami — imamo danes šest novih zdravstvenih domov, štiri zdravstvene postaje, štiri obratne ambulante in dvanajst pomožnih ambulant. Dnevno je prebivalstvu na razpolago 22 zdravstvenih ordinacij in še večkrat tedensko ordinacije v pomožnih ambulantah. V letu 1947 smo imeli pet zobnih ordinacij, danes jih imamo 18 in vse so na novo opremljene. V zadnjih desetih letih imamo tudi novih 39 (vse!) ustanov za varstvo matere in otroka, razen tega pa še devet higienskih postaj in okrajni higienski zavod. Namesto nekaj bornih desetih bolniških postelj jih imamo danes 1.219 — v splošni bolnišnici Koper s oddelki v Izoli in Piranu ter v štirih specialnih bolnišnicah Ankaranu, Valdoltri, Sežani s Senožčami in Postojni.

Prav tako naglo je raslo število zdravstvenih delavcev v okraju. Število zdravnikov se je povzpelo od enajstih v letu 1947 na 67 v letošnjem letu. V splošnih ambulantah jih je zaposlenih 26, zdravnikov-specialistov pa je 17. Še pred desetimi leti je prišlo na enega zdravnika splošne prakse 8.500, letos pa le še 4.280 prebivalcev, medtem ko jih je prišlo

leta 1947 na enega zobozdravnika 12.300, danes pa le še 5.780.

Malokdo ve, da je danes zaposlenih v koprskem okraju 478 zdravstvenih delavcev — od tega 77 z višjo, 117 s srednjo in 284 z nižjo kvalifikacijo, medtem ko jih je bilo pred desetimi leti komaj nekaj deset.

V splošni ambulantni službi je bilo minulo leto opravljenih 204.440 pregledov, 19.120 zdravniških obiskov na domovih, medtem ko je bilo v specialističnih ambulantah in laboratorijih 54.640 pregledov in zdravniških storitev — vse v našem okraju. V protituberkuloznih dispanzerjih je bilo minulo leto 32.807 pregledov, v zobnih ambulantah pa 42.814 storitev. V ambulantnem zdravljenju je bilo predpisanih pacientov-zavarovancev 233.624 receptov, medtem ko se je v naših bolnišnicah zdravilo nad 11.000 oseb. Reševalni avtomobili so prevozili 473.000 km.

Lahko bi še naštevati tisoče in tisoče pregledov in dispanzerjih in posvetovalnicah, šolskih ambulantah, dalje tisoče pregledov sanitarnih organov — vse to opravljeno v zadnjem letu. Za minula leta je treba omeniti le še množično fluorografiranje prebivalstva, ki je zajelo nad 70.000 oseb, in pa BCG akcijo, v kateri je bilo obseženih na tisoče in tisoče otrok.

Naj teh nekaj skopih podatkov osveži ob letošnjem Svetovnem dnevu zdravja, koliko je naša skupnost vložila sredstev za izgradnjo obsežne mreže najsodobnejših zdravstvenih ustanov od pomožnih vaških ambulant pa do specialnih bolnišnic. Za to naglo izgradnjo zdravstva gre zahvala predvsem okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje v Kopru, ki je vsa razpoložljiva sredstva vlagal za napredek in razvoj zdravstvene službe. Tudi ne gre prezreti ob tej priložnosti maloštevilnih zdravstvenih delavcev, ki so zlasti v prvih povojnih letih pod najtežjimi pogoji delali v tej službi, da bi zagotovili vsaj najnujnejšo zdravniško pomoč prebivalstvu.

Kot mi v koprskem okraju, tako povsod po svetu te dni pregledujejo svoje delo pripadniki zdravstvene službe in ugotavljajo, kaj je bilo v zadnjih desetih letih na tem področju storjenega. Tudi v koprskem okraju smo lahko ponosni na dosežene rezultate. Povsod pa jim bodo sledili še novi uspehi in se bo ideja temeljnih pravic slehernega človeka do zdravja razvijala še naprej, dokler ne bo postala živa resničnost na vsem svetu.

Dr. Ivan Kastelic

Zdaj bo kmalu spet dobro, saj bo gnojna odragnina za ušesom hitro zaceljena s spretno zdravniško pomočjo.

prčani spraševali. Kar bodite nekoliko radovedni, sem bil jaz tudi, preden sem dognal in ugotovil, kje se hiša skriva.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje je za stavbo namenil deset milijonov dinarjev svojih sredstev. Ze julija 1956 so bile urejene formalnosti okrog lastni-

Novi zdravstveni dom v Kopru bo zlasti za našo mladino izdaten vir zdravja in predvsem higienskega varstva na poti v življenje.

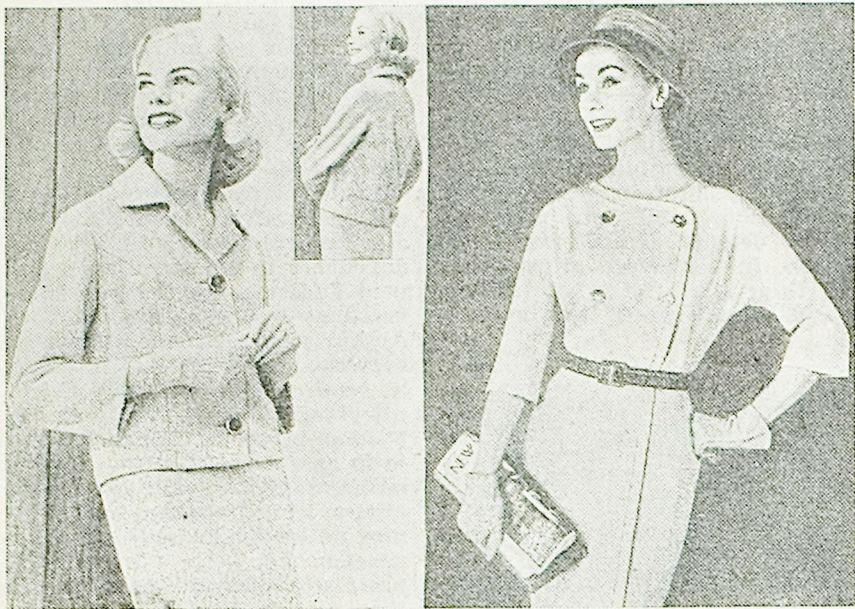
Žensko društvo Piran je aktivno začelo z delom

Končno so se uresničile želje piranskih žena — 5. marca je bilo ustanovljeno žensko društvo, v katerega se je takoj vključilo nad 100 žena. Na ustanovnem običnem zboru je najprej govoril dr. Jože Potrč o dejanski enakopravnosti žena, potem pa je gov. Dorica Jereb govorila o potrebah ustanovitve Društva žena v Piranu in o njegovih nalogah. Razvila se je živahna razprava, ki je pokazala, da piranske žene tišči marsikateri problem, ki ga vsaka žena zase ni mogla niti znala reševati,

se začelo deliti pasterizirano mleko.

Ta teden je žensko društvo organiziralo predavanje profesorja tov. Peditka iz Ljubljane »Najtežja obdobja v razvoju otroka med 7. in 15. letom«. V petek pa bo koprski ginekolog dr. Marko Kolenc predaval o pomenu kontracepcije. Za začetek aprila ima društvo že dogovorjeno, da bo predsednik piranskega sodišča tov. dr. Mirko Lokovšek predaval o »Družini, ženi in otroku v naši zakonodaji«.

Jule

Vreme sicer še ni prav nič prijazno in spomladansko, toda upajmo, da se bo moral mraz le umakniti toplemu soncu. Takrat pa nam bodo prišla prav taka lažja oblačila, ki jih priporočajo v nežnih, pastelnih barvah

organizirano pa ga bodo obvladale mnogo laže. Tako je bilo zelo veliko govora o potrebni pomoči zaposlenim ženskam, posebno materam, dalje o tečajih, ki so potrebni, da bi tudi žene v Piranu pridobile tisto znanje, ki ga potrebujejo v sodobnem gospodinjstvu in v vsakdanjem življenju naše stvarnosti (rezultat razgovora je bil, da so žene sprejele program različnih tečajev, ki se bodo začeli že prihodnji mesec), potem o potrebnih gospodinjstvenih servisirah in seveda tudi o problemih šolske mladine; v Piranu bi bila potrebna šolska kuhinja in pa dnevni dom za šolsko mladino: bolje je, če damo pol milijona za ureditev takega doma, kot pa 3 milijone vzdrževalnine za otroke, katere je treba poslati v razne vzgojne zavode, ker so zaradi neurejenih razmer postali »otroci ulice«. (Anketa v šoli je pokazala, da komaj slabih 30% učencev živi v res urejenih razmerah in da imajo starši čas za njihovo vzgojo in nadzor nad njimi.)

Novo ustanovljeno »Društvo žena Piran« je takoj začelo s svojim delom. Na dan pred praznikom žena je organiziralo proslavo v polni dvorani Tartinijevega gledališča. Za 8. marec je bila v dvorani nad mestno kavarno zabava, ki se je udeležilo nad 400 žena in tudi kakšnih sto moških. Piranska podjetja so podprla mlado društvo in mu tako materialno omogočila prirediti zabavo, oziroma brezplačno pogostitev žena. 20. marca je bilo uspelo predvolilno zborovanje žena, na katerem so žene videli dva poučna filma, potem pa razpravljale o vlogi žene kot državljanke. Obravnavale so tudi predlog občinskega družbenega plana in proračuna z vidika žena. Na vrsti je bilo tudi več drugih problemov, med njimi seveda na prvem mestu turizem in trgovina. Celotno zborovanje so vodile žene-ljudske odbornice. Eden glavnih problemov je bila tudi preskrba z mlekom, ki je kritična posebno glede na dojenčke. Žene so izrazile pripravljenost odkupiti steklenice, samo da bi

»SLOVENSKI JADRAN«

v vsako hišo Slovenskega Primorja!

TO NI BILO V AMERIKI — ZGODILO SE JE V KOPRU Ali veste, kaj delajo vaši otroci?

Res je, kolikor bi se zdelo človeku neverjetno: to se je zgodilo v Kopru, in sicer v pustnem času, ko so naši nadebudni in za slabe vzore vneti fantje mislili, da jim preobleka v kavboje in Indijance dovoljuje tudi v dejanjih posnemati junake filmskega platna.

Povejmo najprej zgodbo; pravzaprav sta kar dve: Prizorišče: Koper, skriti kotički za javnimi hlevi in okrog stadiona. Nastopajoči: kavboji, Indijanci in njihove žrtve.

Prvi dogodek: kavboji so privlekli slabotnega sošolca, ga trdno privezali k drevesu in začeli pretepati. Imeli so močne vrvi, ostre nože in pištole. Ubogi deček je prosil, rotil, jokal in kričal. Malo je manjkalo, da niso uporabljali tudi nožev. V tistih dneh, ko je bilo toliko razposajenega kričanja po cestah, ni postal nihče pozoren na krič več in gotovo ni nihče niti pomislil, da bi se lahko dogajalo kaj takega skoraj ob glavni cesti. Ko so se »junaki« svojega početja naveličali in je bil tepeni deček na koncu svojih moči, so mu ponudili »milost« — prizanesli mu bodo, če gre domov, nekaj izmakne in jim prinese. Gorje pa mu, če komu kaj pove, izmisli si bodo prav posebne muke, saj veste: »z noži, vrvi in ognjem,« kot so videli v tem in tem filmu. Ne enkrat, večkrat in veliko podobnih so že videli in so si dobro zapomnili vse podrobnosti. Ustrahovani deček je pokorno izpolnil povelje: doma je izmaknil denar in še kaj ter prinesel sošolcem kot odkupnino. Tudi molčal je kot grob, pa se je vendar vse izvedelo. Morda so bili prav »junaki« tako ponosni na svoje početje, da niso mogli držati jezika za zobmi.

Drugi dogodek: tokrat so bili našemljeni v Indijance — s perjem, rdečo barvo in tomahavki, vse po predpisih. Svojo žrtev so prav tako privezali k drevesu, pod nogami so ji zakurili ogenj, potem pa začeli z bojnimi plesi. Tokrat je nekdo slišal obupne klice na pomoč in ko je prihitel na sam kraj, so »pogumni Crni jezdec« in Sokolje oči zbežali. Deček, ki so ga strahovali, pa je menda moral v bolnišnico.

To je konec kratke in žalostne zgodbe. Toda ne sme biti konec za vse starše, pedagoge in družbene delavce, ker nam je to vsem resen opomin.

Morda se vam ne zdi posebno hudo ali celo škodljivo, če hodi vaš otrok rad v kino, raje kot bi bral, se učil ali celo igral na ulici. Ne vznemirja vas, da vidi film, da posebno ljubi kavbojke in detektivke, da občuduje in posnema svoje ljubljence s platna. Tudi z prizanesljivim nasmeškom berete vsakdanja poročila iz Amerike ali evropskih velemest o kriminalnih dejanjih, ubojih in posilstvih, ki so jih zagrešili mladoletniki. Pomanjkanje discipline je najmilejši izraz, ki ga lahko uporabimo za njihovo vedenje v šoli, kjer morajo včasih poučevati celo pod policijskim nadzorom. To vas vse ne vznemirja preveč, ker se dogaja nekje daleč, ne pri nas. In vendar, tudi pri nas.

Samo vprašanje v premislek: ali veste, kaj delajo vaši otroci, kje hodijo in ali niso bili soudeleženi pri opisanih ali kakih podobnih podvigih?

Z. L.

Zdravniški potiček

Živčni sistem in lepota

Znano je, da ima človeški organizem dva živčna sistema. Eden od teh je centralni, ki se sestoji iz možganov, mozga in živcev, ki z različnimi funkcijami gredo proti kožni površini in od živcev, ki možganom prenašajo zunanje dogodke. Ta živčni sistem je pokoren naši volji. Če hočete na pr. prijati kak predmet, ta sistem takoj zapove rokam, naj se primerno skrčijo. Na ta živčni sistem mislimo, kadar rečemo: »Nervozna sem, živce imam tako napete.«

Drugi sistem imenujemo vegetativni, ker upravlja vegetativne funkcije, tiste, ki se dogajajo v telesu avtomatično, brez sodelovanja naše volje. Take funkcije so prebava, obtok krvi, dihanje, potenje itd. Premikati se ne moremo brez zapovedi možganov, toda kri kroži po naših žilah brez naše misli in volje.

Ta drugi živčni sistem obsega male »avtomatske možgane«, ki so na dnu velikih možganov. Tam se rojevajo najrazličnejša razpoloženja, kot n. pr. strah ali groza. Od tod gresta dva živca-dvojčka, toda z zelo različnimi funkcijama: živec simpaticus in živec vagus. Njuni odcepki dosežejo do žil, prebavnih organov, pljuč, maščobnih, solznih in znojnih žlez.

Simpaticus in vagus imata popolnoma nasprotni naloge: Na primer: simpaticus pospešuje bitje srca, vagus povzroča počasnejši utrip; simpaticus stiska male arterije, ki prehranjujejo kožo, vagus jih širi; simpaticus zmanjšuje sekrecijo, kot so solze, znoj, slina, vagus pa jih povečuje; prvi širi očesne zenice, drugi jih oži itd.

Če vegetativni živčni sistem dela normalno, se te nasprotujoče si akcije sproti uravnovešijo. Toda kakor hitro eden od teh velikih živcev prevladuje nad drugim, je nekaj v našem organizmu narobe. N. pr. če je vagus močnejši od simpaticusa, imamo bled obraz, pripravljeni

smo na jok za vsako malenkost, roke imamo vlažne, pretirano se potimo, obliva nas rdečica zaradi nerodnosti in boječnosti. Nasprotno pa, če prevlada drugi, imamo zaripel obraz, suho in toplo kožo, izsušena usta, obliva nas vročina, muči nas nespavanje, razdražljivi smo in imamo bolečine okrog srca. Tako si tudi lahko razlagamo na videz nasprotujoča dejanja, da smo zdaj bleedi, zdaj rdeči, hitrejši in počasnejši utrip srca itd.

Če nam pretirano izpadajo lasje, prav tako mislimo na vegetativni živčni sistem. Kajti če širjenje in stiskanje drobnih žil, ki hranijo lasne korenine, ne deluje dobro, slabo hranjeni las izpade.

Celo gube na obrazu so delno odvisne od živčnega stanja. Strah, nemir in nervoza prinašajo gube veliko bolj kot leta. Vedre in umirjene žene veliko dalj obdržijo svežo in gladko kožo.

Zapomniti si velja tole: vse nerodnosti je treba zdraviti lokalno, pa tudi splošno. Vsa sredstva namreč samo zmanjšajo zlo, ne odstranijo pa ga za vedno.

Jasno je, da sami sebi ne moremo postaviti diagnoze. Toda če vemo, da kaka neurejenost vegetativnega živčnega sistema lahko povzroči ali poslabša estetsko pomanjkljivost, bomo vsekakor pomislili na obisk pri zdravniku in ga bomo vprašali za nasvet.

Tudi sami lahko vplivamo v določeni meri na svoje živčno stanje. Kako pomirjevalno ročno delo, umerjeno fizično delo, umivanje z mlačno vodo, masiranje, redno spanje in posebno pravilno dihanje — bo znatno pomagalo. Če čutimo, da bomo zardeli, poskusimo nekajkrat počasi in globoko zadihati, pa ne bo rdečice na obrazu.

Torej je tisoč načinov za nego lepote. Posredni način, ki pa seže v bistvo stvari, je najbolj gotov, najučinkovitejši in daje dolgotrajne rezultate.

KNJIGA ŠIRI OZKE MEJE

lastnih spoznanj in doživetij.
Izposodite si jo v LJUDSKI
KNJIŽNICI KOPER!

ŽENE PO SVETU

Italijanske žene manifestirajo za mir

Dne 16. marca je bila na pobudo Zveze italijanskih žena v Vicenzi veličastna manifestacija za mir in proti postavitvi oporišč za atomske izstrelke v Italiji. Čustva in zaskrbljenost, ki so jo izrazile delegatke, so najbolj izrazile tele besede: »Me, žene vse Italije, ki smo se sestale na tej veliki manifestaciji miru v Vicenzi, izražamo naše najgloblje ogorčenje proti vladi, ki je ponudila ozemlje naše domovine kot oporišče za izstreljevanje atomskih izstrelkov.«

Zavedamo se, da posest in raba tega orožja lahko povzročita, zlasti v primeru vojne, takojšnje represalije, tako da bi postali cilj popolnega uničenja.«

Italijanske žene zahtevajo, naj vladna politika služi pristnim interesom svojega naroda. Svoj poziv so zaključile z besedami: »Pripravljene smo glasovati za nov parlament, ki naj izraža vladanje v znamenju miru. V Evropi in Sredozemlju naj ustvari široko področje atomske razorožitve, kateremu naj se pridruži tudi naša domovina. Če bi se to uresničilo, bi se vračale domov z večjim zaupanjem in z večjimi upi ter trdno odločene, da se še naprej borimo za mir, da še bolj razširimo in utrdimo povezanost naše ženske zveze in žena vseh dežel, zakaj prav od te povezanosti in budnosti vseh narodov zavisi bodočnost človeštva.«

Na sliki: pogled na veliko manifestacijo v Vicenzi 16. marca, ko so talijanske žene glasno povedale, da žele mirno sožitje in so proti atomskemu orožju.

Letošnja moda propagira tudi pletene komplete, med katerimi daje prednost ročnemu pletenju. Kako vam je všeč tale garnitura?

7 dni obni NASVETI

MORDA ŠE NISTE VEDELE

- da lahko uvelo povtrnino osvežite, če jo držite v četiri ure v mlačni vodi, nato pa dobro izperete v mrzli.
- da ostanke jedi od kosila lahko dobro shranite za večerjo le v porcelanasti ali stekleni posodi, sicer izgubijo na vrednosti in okusu.
- da vam pri rezanju čebule ne bodo tekale solze, če boste to delali pri vodovodu, kjer teče voda.
- da že zrezane čebule ne morete shraniti in jo uporabiti drugič, ker postane narezana čebula že v kratkem času škodljiva za zdravje.
- da goveja jetra lahko pripravite prav tako kot telečja, če jih pred uporabo nekaj časa pustite v mleku.
- da bo star krompir mnogo okusnejši, če ga kuhate v slani vodi, ki ste ji dodali malo mleka.
- da boste porabili za dobro začinjeno solato manj olja, če jo pustite oprano nekaj časa na situ, da se dobro odteče.
- da je treba gumijaste podplate na čevljih od časa do časa podrgniti s smirkovim ali steklenim papirjem, posebno tista mesta, ki so že nekoliko obrabljena, sicer vam bo na vlažnem pločniku drčalo.
- da bo neprijetni duh iz čevljev izginil, če jih znotraj zdrgnemo s hipermanganskim kislim kalijem, ki ga dobimo v lekarni.
- da vas čevlji ne bodo tiščali, če boste občutljiva mesta na nogi, preden se obujete, namazali z glicerinom.

Z OBČNEGA ZBORA KZ KOPER IN OKOLICA V VANGANELU

Za načrtno kmetovanje

V soboto popoldne je bil v Vanganelu občni zbor kopske kmetijske zadruge. Številna udeležba članov je dokazala izredno zanimanje zadrušnikov za razpravljanje o zadružnih vprašanjih.

V poročilu upravnega odbora je bilo med drugim poudarjeno, da je zadruga lani dosegla lepe uspehe na področju pospeševanja kmetijstva. Lani je ta zadruga ostvarila približno devet milijonov dinarjev dobička in s tem krila stroške za intenzivnejšo obdelavo zemlje, ki bo dala prve sadove šele v prihodnjih letih. Poročilo računovodstva zadruge je jasno prikazalo gospodarsko stanje zadruge in osvetlilo sončne ter senčne strani poslovanja v preteklem letu.

V razpravi je bila podčrtana težnja po sestavi načrta prihodnjega dela in da bi temeljito proučili, kako in kaj delajo uslužbenci zadruge. Po taki analizi bo možno vsakega zaposliti po njegovih sposobnostih in doseči večji delovni uspeh ter boljšo organizacijo dela. Nadalje so zadružniki razpravljali tudi o nabavi in uporabi umetnih gnojil, o odkupnih in prodajnih cenah ter o vrsti vprašanj, ki jih morajo rešiti z lastnimi močmi.

Kopska kmetijska zadruga šteje skoraj 400 članov, ki se v glavnem ukvarjajo z vinogradništvom, sadjarstvom in povrtinarstvom. Te tri kmetijske panoge imajo glede na ugodne klimatske in talne pogoje obalnega

področja vse možnosti, da zadružnikom v prihodnjih letih ustvarijo lepe dohodke samo, če bodo še temeljiteje upoštevali agrotehnične ukrepe in še bolj utrdili svojo zadružno organizacijo. Ob zaključku občnega zbora

V Sečovljah med najboljšimi

Letošnji občni zbor kmetijske zadruge, ki je bil 25. marca, je bil zelo živahen in razgiban, prav gotovo pa najbolj ploden od ustanovitve zadruge. Značilno za sečoveljsko zadrugo je to, da se občnega zbora ne udeležujejo vsi člani zadruge, temveč jih zastopa zadružni svet, ki šteje 65 članov, vseh članov zadruge pa je 315, od teh pa le 151 kmetov. Na letošnjem občnem zboru so sklenili, da se bodo v bodoče udeleževali občnih zborov enkrat letno vsi člani, zadružni svet pa se bo sestajal večkrat letno, in sicer po potrebi.

Obširno poročilo upravnega odbora navaja, da imajo v letošnjem programu obnove kmetijstva v načrtu nove nasade hrušk, breskev, trt in drugo ter izraza prepričanje, da bo sečoveljska dolina imela v nekaj letih popolnoma drugačen zunanji videz. Kot najvažnejši činitelj obnove pa omenja kooperacijo, ki bo v kratkem času dala plodne rezultate. Na višjih predelih, zlasti v Padni bi lahko v kooperaciji z zadrugo kmetje gojili raznovrstno zimsko zelenjavo, ker so tereni zelo primerni. Zlasti bi prišel v poštev rdeči radič, korenček, motovilec itd. Letos bodo kooperirali tudi s hibridno koruzo, ker je semena dovolj na razpolago.

Letos bodo iz zadruge izločili vse nekmetijske dejavnosti: trgovino, gostilno, mizarstvo, pekarno, mlin in podobno, obdržali pa bodo le odkup, strojni park in prevoznitvo.

Člani zadružnega sveta so negodovali zaradi lanskega odkupa, ki ni potekel tako, kakor je bila sklenjena pogodba s »Fructusom«. Zato so kmetje prodajali svoje pridelke odkupnim podjetjem iz Buj in drugod, tako da je pri tem sečoveljska zadruga utrpela precejšnjo zgubo.

so izvolili nov upravni in nadzorni odbor, med razstavljavce najboljših vin na razstavi vin, ki je bila v marcu v Kopru, pa so razdelili denarne nagrade, vinarstvo strokovne knjige in diplome.

Člani zadružnega sveta so obilno posegali v razpravo, dajali svoje pripombe, kritizirali pomanjkljivosti, ob koncu pa so soglasno odobrili poročila, sprejeli letošnji obnovitveni program in si izvolili nov upravni odbor, delegate in pospeševalne odbore.

Minulo soboto popoldne so člani kopske kmetijske zadruge popolnoma napolnili zadružno dvorano v Vanganelu, kjer so imeli letni občni zbor.

Z OBČNIH ZBOROV KMETIJSKIH ZADRUG

Na pravi poti v Senožečah

Kmetijska zadruga v Senožečah je imela v preteklem letu 73 milijonov dinarjev prometa, od tega mesnica 16 milijonov 623 tisoč dinarjev, trgovina šteje 1 v Senožečah 16 milijonov 392 tisoč in mlekarica 11 milijonov 690 tisoč dinarjev. Promet pri odkupu drv, sena in slame, jamskega lesa in hlodovine ter drugih kmetijskih pridelkov je dosegel skoraj 14 milijonov dinarjev vrednosti. Najbolj gospodarsko donosna je bila mesnica, ki je lani ostvarila milijon 188 tisoč dinarjev dobička, dobiček pa je bil tudi pri odkupu in v delu poslovalnice št. 2. Vsi drugi obrati kmetijske zadruge so poslovali z izgubo in razumljivo je, da je tudi pospeševalni odsek izkazal ob zaključku poslovnega leta negativno bilanco. Skupni dobiček zadruge v Senožečah je bil lani 854 tisoč 697 dinarjev.

Pri tem moramo poudariti veliko zaupanje članov v hranilniško službo, saj je ugotovljeno, da je bila lani 31. decembra 1957 vrednost hranilnih vlog tri milijone 700 tisoč dinarjev.

Gornje ugotovitve so udeležencem občnega zbora narekovale razpravljanje o sprejetju odločnih ukrepov, ki bi zadrugo razbremenili s stransko dejavnostjo, kot sta gostilna in trgovina, ker

ji ta dva obrata povzročata le izgubo.

Na tem občnem zboru, bil je 19. marca, so razpravljali tudi o bližnji ureditvi pitališča za 60 glav goveje živine. Na območju senožeške kmetijske zadruge so vsi pogoji za uspešen razvoj živinoreje, zlasti pitanja plemenske živine. Povpraševanje po plemenski živini je veliko in na Senožeškem so vsi pogoji za rejo sivojavne pasme goveda. V preteklih štirih mesecih so prodali 24 krav, njihova povprečna cena pa je bila 90 tisoč dinarjev, cena neplemenske govedi pa je le 50 do 70 tisoč dinarjev. Zato velja razmisliti o sistematični vzreji plemenske živine, ki predstavlja lep vir dohodkov senožeških živinorejcev.

Hvale vredno je, da je zadruga uvedla umetno osemenjevanje govedi. Ze dosedanja poročila govore zelo pričljivo, kako koristen je ta način ploditve goveje živine, ki preprečuje kužne bolezni in jalovost. Drug vzpodbudni ukrep, ki so ga začeli uveljavljati člani kmetijske zadruge, je uvajanje rodovnika goveje živine, v katerega so že vpisali okrog 170 plemenskih krav in junic. Uvedli so tudi molzni nadzor.

Prav bi tudi bilo, če bi uredili

skupinske pašnike v Dolenji vasi in v Gabrčah, morda celo na Vremščici ali Kurjih poljih. Na teh pašnikih, ki bi jih skrbno čistili in gnojili, bi pasli jalovo živino. Organiziranje pašnikov naj bi temeljilo na kooperaciji med kmetijsko zadrugo in kmetovalci. Tako bi ne samo izboljšali, pač pa tudi povečali število goveje živine. Razen ureditve pitališča in doslednejšega uvajanja agrotehničnih ukrepov, namerava zadruga še letos urediti skladišče za kmetijske pridelke in za stroje. V načrtu ima tudi izpopolnitev strojnega parka.

-er

DEKANI

Velika udeležba članov na občnem zboru kmetijske zadruge nam jamči, da je zadruga aktivna in je to svojo aktivnost tudi prikazala v izjermem poročilu upravnika Dušana Obada.

Na področju zadruge je še precej neobdelanega in neracionalno izkoriščenega zemljišča. Zadružna ekonomija si je zadala kot osnovno nalogo, izkoristiti ta zemljišča za nove vinograde, sadovnjake in vrtnarijo. Do sedaj imajo že 7 ha vinogradov, 28 ha strnjanih nasadov sadovnjakov, 8 ha vrtnarije s toplimi gredami, v katerih vzgajajo sadike vrtnin za lastno porabo in za člane zadruge. Razen tega ima zadružna ekonomija hlev z 10 glavami živine.

V letošnjem programu imajo obširne načrte. Predvsem bodo dokončno uredili vinograd Zavravne, ki obsega 4 ha in vinograd Fratovec na 2 ha. Prav tako breskov nasad. Znatno vsoto bodo dali tudi za vzdrževanje mandljevega nasada na 30 ha površine in za dokončanje zadružnega doma.

Prepričani smo, da bo zadruga svojo aktivnost še povečala in stvarno dokazala vsem članom in drugim, da je napredek kmetijstva možen edino prek zadruge.

TOMAJ

Prejšnji teden smo imeli tudi pri nas redni letni občni zbor kmetijske zadruge. Ne bi pa mogli trditi, da je lepo in v redu potekal, kar pa brez dvoma ni krivda članov zadruge, ampak vodstva.

Poročila upravnega in nadzornega odbora so bila precej pomanjkljiva. Družbeni petletni plan obnove kmetijstva, raznovrstne oblike kooperacij, tekmovanje za večje pridelke, možnosti tesnejšega sodelovanja med zadrugo in kmetovalci na področju tomajske zadruge so v poročilih kar zdrsnile. Vse se je končalo pravzaprav v programu za letošnje leto, ki predvideva nabavo dveh motornih škroplilnic, luščilca za koruzo, kotla za žganjekuho, z ničimer pa niso omenili hibridne koruze, katere semena imamo letos dovolj na razpolago itd.

Kmetovalci, sejte heterozno koruzo

V naprednih kmetijskih deželah so heterozne ali hibridne sorte koruze že popolnoma izpodrinile čisto sortne koruze. Vzrok temu je, da s heterozno koruzo dosežemo pod enakimi pogoji, pod katerimi sejemo domače stare sorte koruze, 50 do 100% večji pridelok. V Ameriki na primer pridelajo z gojenjem heterozne koruze 2 milijona vagonov več koruze, kot so je pridelali na isti površini pod enakimi pogoji pred desetimi leti. V Sloveniji, kjer bomo letos posadili 4600 ha površine s heterozno koruzo, smo doslej zabeležili že 60 do 80 stotov pridelka na hektar.

Na našem območju bomo letos posejali s heterozno koruzo 300 ha površine. Heterozna koruza križanec Visconsin je dala preteklo leto na poskusnih parcelah našega okraja 100% večji pridelok kot domače sorte.

Če upoštevamo, da v najboljšem primeru rodi domača sorta 20 stotov na hektar, hibridna koruza pa pod istimi pogoji in enakim načinom gnojenja najmanj 25 stotov, in če za seme hibridne koruze potrošimo okrog 4000 dinarjev več kot za nakup semena domače sorte, moramo vendarle priznati, da gnojenje hibridne koruze ustvarja najmanj za dvajset tisoč dinarjev večji bruto dohodek. Se pravi: na površini 300 ha se lahko poveča dohodek za 6 milijonov dinarjev.

Heterozno koruzo sejemo približno na isti način, kot sejemo naše zgodnje sorte koruze. Na ha površine uporabimo 40 kg semena. Sejemo v razdalji 40x70 cm tako, da je po razredčitvi 35 do 40 tisoč sadik na ha. Treba jo je sejati na dobro obdelano in dobro pognojeno zemljišče. Najboljši je dobro obležan hlevski gnoj. Od umetnih gnojil je treba uporabiti 4 do 5 stotov superfosfata, 2 stota kalijeve soli in 2 do 3 stote dušičnih gnojil. Zelo važna je površinska obdelava (kultiviranje) posevkov. Koruzo je treba dvakrat okopati in jo enkrat plitvo osipati.

dr. J.

Z OBČNEGA ZBORA KZ LOKVA PRI DIVAČI

Živinoreja ima lepo bodočnost

Najmočnejša panoga kmetijstva, ki daje dober zaslužek večini članov kmetijske zadruge v Lokvi, katerih je 235, je živinoreja. Tradicionalno je že, da v Lokvi in v Preložah redijo plemenske krave in telice. Pogoji za njihovo vzrejo pa so se v povojnih letih močno izboljšali. Molzni nadzor so uvedli pri vseh plemenskih kravah, ki so jih vpisali v rodovnik plemenske živine. V februarju so uvedli tudi umetno

osemenjevanje, ki že kaže prve uspehe. Mimogrede velja omeniti, da so na zadnjih dveh sejmih plemenske živine uspeli zaradi dobre vzreje iztržiti tudi do 160 tisoč dinarjev na glavo. Ves odkup plemenske živine je dosegel 17 in pol milijona dinarjev in če upoštevamo še 10 milijonov 270 tisoč dinarjev izkupička za mleko in 12 milijonov 641 tisoč dinarjev dohodka od prodane klavne živine, lahko ugotovimo, da naj

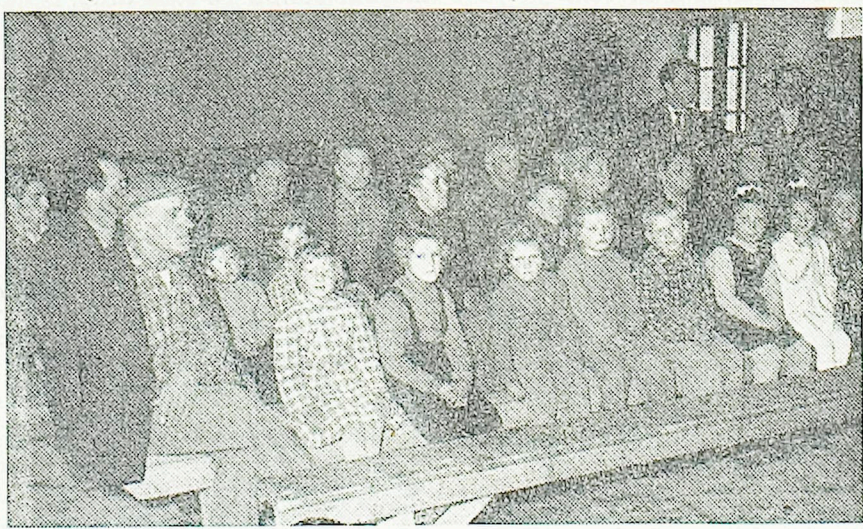
bi bilo pospeševanje živinoreje pglavitna in osnovna naloga te kmetijske zadruge. Zadruga se tega dejstva dobro zaveda in zato skrbi, da bi se površine deteljšč vedno bolj večale, seveda na račun žitaric, ki jim ne dajejo takšnih dohodkov, kot jih da živinoreja.

Umetno bi bilo, če bi morda v kooperaciji z zadrugo ali v drugi obliki medsebojnega sodelovanja prepričali prodajo teličkov za zakol, ker bi tako gospodarjenje lahko ogrozilo prirejo plemenske živine. Treba bo tudi intenzivneje nadaljevati izboljševanje travnikov in pašnikov, povečati krmsko bazo z uporabo umetnih gnojil ter čiščenjem. Člani zadruge imajo v načrtu tudi melioriranje pašnikov na bivšem letališču vzhodno od Divače.

Lepo napredujejo dela pri urejanju 2,5 ha višnjevih in slivovih nasadov, saj je sadjarstvo na tem področju poleg živinoreje najbolj donosna kmetijska dejavnost.

Na občnem zboru KZ Lokev, ki je bil 28. marca, so grajali neupravičeno izgubo trgovine v Matavuni ter gostilne in mesnice v Lokvi. Za sedaj pa še ni padla odločitev, da bi te obrate kmetijske zadruge oddvojili. Ko pa jih bodo, bo zadruga imela večji čisti dobiček in ne samo 675 tisoč dinarjev, kot jih je imela v preteklem letu.

-er

Tudi člani kmetijske delovne zadruge v Gabrovici pod Črnim kalom so imeli minulo soboto popoldne svoj občni zbor. Prisostvovali so mu skoraj vsi člani z družinami vred.

Za varnost na cestah

Minulo soboto je bilo v Kopru posvetovanje zastopnikov gospodarskih organizacij, ki so neposredno zainteresirani nad nemotenim razvojem cestnega prometa in nad doslednim izvajanjem cestno-prometnih predpisov. Šef prometnega oddelka okrajnega tajništva za notranje zadeve Lojze Stritof je udeležence posvetovanja seznanil z nekaterimi problemi, ki jih ustvarja hiter porast motorizacije v naši državi. Med drugim je omenil, da so v preteklem letu v koprskem okraju na novo registrirali 2221 motornih vozil, to je 46,8% več, kot so jih registrirali leta 1956. Povečan promet pa zvišuje število prometnih nesreč, ki so bodisi subjektivnega značaja bodisi objektivnega. Dejstvo je namreč, da naše ceste na marsikaterem odseku ne zadovoljujejo zahtevam sodobnega cestnega prometa. Zato bodo morali organi, ki vzdržujejo ceste na tako imenovanih kritičnih mestih, poskrbeti za večjo varnost vožnje, takšna cestniška pa opremiti s posebnimi opozorilnimi znaki.

Marsikdaj je vzrok nesreče tudi pomanjkljivo poznavanje cestno prometnih znakov in nediscipliniranost koristnikov cest. Tajništvo za notranje zadeve v Kopru je že priredilo več predavanj, s katerimi seznanjajo predavatelji predvsem šolsko mladino z disciplino na cesti. Organi ljudske milice nenehno opozarjajo vsakogar na napake, ki jih napravijo, ko vozi z neprimerno hitrostjo, napačno prehitava ali prečka cestišče oziroma na kakršnokoli drug način nepravilno koristi cestno omrežje. Da pa bi bili vsi koristniki cest kar najbolj seznanjeni s cestno prometnimi predpisi in da bi se zmanjšalo število prometnih nezgod, ki so lani v koprskem okraju zahtevale 33 življenj in 399 večjih ali manjših telesnih nezgod, bo tudi letos Teden prometa.

V tem tednu, med 7. in 13. julijem, ki je Dan soferjev, bo v vseh središčih koprskega okraja več prireditev, namenjenih krepitvi cestno prometne discipline. Razne razstave, predavanja, priznanja najboljšim voznikom in tistim koristnikom cest, ki so resnično pokazali tovarištvu na cesti, to bo le del široke akcije v okviru cestno prometne vzgoje vseh državljanov.

POTOPISI, ki jih ima v svojih zbirkah LJUDSKA KNJIŽNICA KOPER, Vam odpirajo razglede v neznane dežele, v njih srečujete zanimiva ljudstva, sodoživljate velike pustolovščine, ki jih ni napletla domišljija pisatelja, ampak so se zares dogajale.

OBVESTILO
AVTO-TURISTIČNO PODJETJE »SLAVNIK — ADRIA« KOPER obvešča, da je s 1. aprilom odprlo dnevno avtobusno progo

PIRAN—LJUBLJANA—ZAGREB
Odhod iz Pirana ob 4.00, odhod iz Kopra ob 4.30, odhod iz Postojne ob 6.00, prihod v Ljubljano ob 7.10 in odhod iz Ljubljane ob 7.25, odhod iz Novega mesta 8.55, prihod v Zagreb ob 10.45.

Odhod iz Zagreba ob 15.30, odhod iz Novega mesta ob 17.25, prihod v Ljubljano ob 18.50, odhod iz Ljubljane ob 19.00, odhod iz Postojne ob 20.10, prihod v Koper ob 21.30, odhod iz Kopra ob 21.35, prihod v Piran ob 22.00. Ta avtobus ima postanke tudi na vseh vmesnih postajah.

1. aprila je podjetje ukinilo redno avtobusno progo Piran—Ljubljana z odhodom iz Pirana ob 5.00. Istega dne pa je začel voziti avtobus na progi Piran—Ljubljana z odhodom iz Pirana ob 4.15, z odhodom iz Kopra ob 4.45 in prihodom v Ljubljano 7.45. Ta avtobus se vrača iz Ljubljane ob 14.00.

Avtobus, ki vozi na progi Piran—Ljubljana—Zagreb se po prihodu v Ljubljano ustavi ob 7.10 pri poslovalnici »Slavnik« v ulici Moša Pijade 35 (Kolodvorska ulica), od koder ob 7.15 odhaja na centralno avtobusno postajo v Ljubljani in nato ob 7.25 nadaljuje vožnjo proti Zagrebu. V Zagrebu se avtobus ustavi na centralni avtobusni postaji pred hotelom »Espianade«. Na povratku se avtobus ustavi najprej pri poslovalnici »Slavnik« v Ljubljani, ob 18.55 odpelje na centralno avtobusno postajo in ob 19.00 nadaljuje vožnjo proti Piranu.

Predprodaja avtobusnih vozovnic v Ljubljani je v poslovalnici »Slavnik«, v Zagrebu pa v potovalnem uradu »Centroturist« v Praški ulici. Cena vozovnice Piran—Zagreb je 1.300 dinarjev.

Izola spet najboljša
V nedeljo je bilo v Izoli okrajno strelsko prvenstvo v okviru okrajnega festivala telesne kulture. V skupnem plasmanu je zmagala strelska družina Darko Marušič iz Izole. Pri članih je bila prva Izola, pri članicah Postojna, pri mladincih Pivka in pri pionirjih Izola. Med posamezniki so se najbolj odlikovali Pučko, Jurcola, Palčič in Lupinc. Tekmovale so strelske družine iz Postojne, Pivke in Izole. Strelska ekipa iz Kopra se vabilu ni odzvala, češ da nima strelcev. Odzvala pa se je vabilu strelcev iz Kruševca. Tako stališče je vse graje vredno, saj je šlo za tekmovalje v okviru okrajnega festivala. db

V maju bodo razne prireditve in predavanja za šolsko mladino, da bo kar najbolj seznanjena z nevarnostjo, ki jo povzročata povečanje števila motornih vozil in nedisciplinirani koristnikov cest.

Udeleženci posvetovanja so tudi razpravljali o možnosti ureditve sprehajališča od Kopra do Skočjana, o ureditvi prometnega vozla v Postojni in o ureditvi raznih drugih preventivnih mer v cestno prometnem življenju. sv

Radio KOPER

NEDELJA, 6. aprila:
8.00 Kmetijska oddaja: »Letošnji gospodarski programi kmetijskih združenj goriškega okraja — Kaj so pokazali zadnji občni zbori KZ na Koprskem« — 8.30 Igra trio Marijana Ostrouške — 10.30 Naša nedeljska reportaža: »Med prvimi brigadirji s ceste Bratstva in Enotnosti« — 10.50 S harmonikarskim orkestrom »Kajuh« — 14.15 Sosedni kraj in ljudje — 14.45 Lahka glasba — 15.00 Vesti — 15.10 Pogovor s posljalci — 15.15 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 7. aprila:
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Prvo škropljenje sadnega drevja po cvetenju« — 13.45 Ponedeljkove popevke — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 To smo izbrali za vas — 15.00 Vesti.

TOREK, 8. aprila:
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Važnost zaščite rastlin po petletnem planu« — 13.45 Torkov operni oder — 14.30 Okno v svet — 14.40 Filmske melodije — 15.00 Vesti.

SREDA, 9. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Zatiranje plevela v žitih« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Sola in življenje: »Nevarno orožje — Pošta«.

ČETRTEK, 10. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Prvi nasadi jagodičevja na Cerkljanskem« — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: govori predsednik OLO Nova Gorica inženir Karmelo Budihna.

PETEK, 11. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Obvarujmo češnje črviosti« — 13.45 Popoldanske melodije — 14.30 Gospodarska oddaja: »Pred turistično sezono« — 15.00 Vesti — 15.25 Domači pevci in ansambli pred mikrofonom: kitarist Marinko Jankovič.

SOBOTA, 12. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Zatiranje koleradskega hrošča« — 14.30 Kulturni obzornik: »Društvo v Jelšanah dobro dela« — 15.00 Vesti — 15.25 Trio Avsenik z Danico Filipičevo in Francem Korenom.

HUDA PROMETNA NESREČA
V sredo je prišlo do hude prometne nesreče v Kolodvorski ulici v Postojni. Šestletna Jasminka Mujkič je brezskrbno prečkala ulico in se v trenutku znašla pod kolesi tovornega avtomobila. Nesreče voznik ni mogel kljub vsem naporom preprečiti, ker se je vse odigralo v trenutku. Jasminka Mujkič je bila na mestu mrtva.

Ob tej priložnosti velja zopet opozoriti starše, naj otroke vzgajajo v prometni disciplini in jih opozarjajo na nevarnosti, ki povzročajo težke posledice vsem nepazljivim koristnikom cest.

Barba Vane pravi...

Dajmo tokrat Kopru malce od-diha! Bil sem ves teden na terenu in tako ni bilo časa pogledati okrog doma. Kakaj pa sem bil toliko zunaj, bodo najbolj vedeli tisti uslužbenci, ki se ne dajo privezati za pisalne mize, zlasti ne proti koncu meseca.

Naj vam torej na kratko poročam o svojem potovanju in o prečudnih dogodivščinah, ki sem jih pri tem doživel.

»Joj, Vane« so me pozdravili v Piranu, »če bi ti vedel, kako te čakamo!« In že smo se znašli v lokalni, kjer prodajajo limone po 350 namesto po 260 din, navaden pelinkovec pa »samo« 100 din pri litru draže, kot je sicer določena in tudi označena cena. V razgovoru s podjetnimi trgovci te zna-ne trgovine sem zvedel, da delajo še kar pošteno. Njihovi sosedje v Portorožu so namreč dvignili »maržo za samostojno razpolaganje« za 100% v primeri s piransko in prodajajo enak pelinkovec 200 din draže kot ga uradno cenijo. Za takšne primere v trgovski praksi imamo tudi Slovenci ustrezno besedo, a se je trenutno ne morem spomniti. Zato mi oprostite, če vam ne morem natančno povedati, za kaj gre.

Kino

KOPER: 4., 5. in 6. aprila jugoslovanski film V SOBOTO ZVEČER, 7. in 8. aprila italijanski barvni film TEODORA, 9. in 10. aprila ameriški barvni film cinemaskope DIRKALCI.

IZOLA: 4. aprila mehiški film NE ZANIKAM SVOJE PRETEKLOSTI, 5. in 6. aprila italijanski barvni film TEODORA, 7. in 8. aprila ameriški barvni film cinemaskope DIRKALCI, 9. in 10. aprila italijanski barvni film cinemaskope LEPA MLINARICA.

PORTOROŽ: 5. aprila kitajski film BELOLASO DEKLE, 6. in 8. aprila ameriški film KAMENITO SRCE, 10. aprila ameriški barvni film ŠTIRJE JEZDECI.

PIRAN: 3. in 4. aprila ameriški film ONKRAJ V GOZDU, 5. in 6. aprila kitajski film BELOLASO DEKLE, 7. in 8. aprila ameriški barvni film KAMENITO SRCE, 9. in 10. aprila čehoslovski film KRAKATIT.

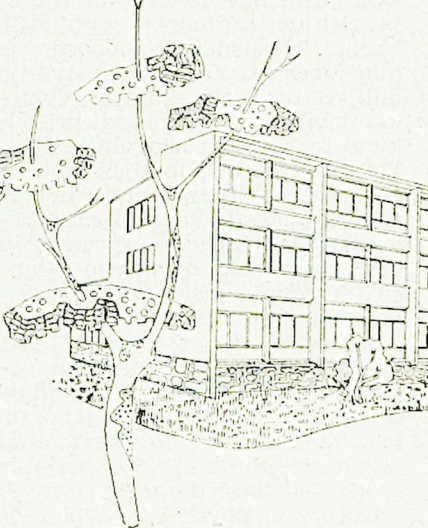
SEČOVLJE: 5. aprila ameriški barvni film GONJEN DO SMRTI, 6. aprila poljski barvni film PETORICA IZ BARSKE ULICE, 10. aprila italijanski barvni film TEODORA.

SMARJE: 5. aprila poljski barvni film PETORICA IZ BARSKE ULICE, 6. aprila ameriški film GONJEN DO SMRTI, 9. aprila jugoslovanski film V SOBOTO ZVEČER.

SKOFIJE: 5. aprila jugoslovanski film SVOJEGA TELESA GOSPODAR, 6. aprila kitajski film PREHOD PREKO JANG-CE, 9. aprila italijanski film DEKLETA Z 04.

DEKANI: 5. aprila kitajski film PREHOD PREKO JANG-CE, 6. aprila jugoslovanski film SVOJEGA TELESA GOSPODAR.

SEZANA: 5. in 6. aprila ameriški film ZADNJI IZ PLEMENA KOMANČEV, 8. in 9. aprila kitajski film PREHOD PREKO JANG-CE, 10. in 11. aprila ameriški film DZUBILI.

Novo poslopje Kovinarsko-industrijske šole v Kopru, ki ga kaže zgornja skica, že raste pod streho

KMETIJSKA ŠOLA LOŽE PRI VIPAVI sprejme:
2 TRAKTORISTA — 1 ČEBELARJA
Pogoji: primerna kvalifikacija s prakso — Plača po dogovoru, nastop službe takoj

Ob koncu leta bodo

ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE
prejeli za redno članarino 320 din pet za 550 din pa celo 7 knjig. Ena izmed njih je

STONE SELIŠKAR
VELIKA GALA PREDSTAVA

Vsi bodo kaj radi segli po najnovejšem romanu za mladino, ki ga je spisal priljubljeni pesnik in pisatelj Tone Seliškar, »Velika gala predstava«. S to knjigo nas popelje pisatelj v vedno mikavni in na pol pustolovski svet komedijantov. Odlike tega novega Seliškarjevega romana za mladino so zlasti preprost, močno nevsiljiv slog, prisrčen oris značajev otrok, staršev, cirkuških artistov, kmetov in potepuhov; silna vedrost, ki premaga vse težave, izredno dobro srčen humor, tovarištvu in neomejena vera v življenje.

Medtem ko visi groza atomske smrti nad vsem svetom in temne sile kale mir med narodi, je Seliškar zbral pod velikim cirkuškim platnom v slogi in delu artiste različnih narodov sveta, ki z vnetim prizadevanjem razdajajo milijonom vse, kar vedo in znajo.

POHITITE Z VPISOM! ČLANE VPISUJEJO POVERJENIKI PREŠERNOVE DRUŽBE, KI SO SKORAJ V VSEH SLOVAH IN VEČJIH PODJETJIH, VSE KNJIGARNE, PODRUŽNICE SLOVENSKEGA POROČEVALCA IN LJUDSKE PRAVICE IN UPRAVA V LJUBLJANI, ERJAVČEVA C. 14/a.

LJUDSKA KNJIŽNICA KOPER
je odprta za stranke vsak dan razen sobote od 13.—17., ob sobotah od 9.—11. ure

GRADIN
— Letos je Kmetijsko-gospodarsko šolo obiskovalo 30 mladincev in mladink. Uspeh je bil prav dober kljub temu, da je to začetek.

— Igralski in pevski krožek vodi učiteljica Dolores Udovič. Sedaj pripravljajo uprizoritev veseloigre Frana Milčinskega »Laž in Prilažič«. Mladino podpira v tem prizadevanju KZ, za kar ji gre vse priznanje.

PREKLIC
Preključem besede, ki sem jih izrekel dne 8. marca 1958 o tovarišici Elviri Pobega iz Kopra, Takova ulica 6.

Pečarič Pino
Koper, Takova ulica 6

PREKLIC
Preključem neresnične besede, ki sem jih izjavil o tovarišici Franciški Tomažič iz Hrušice 85 in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Anton Fabjančič
Hrušica št. 86

Mali oglasi

DVOKOLESA od 7.000 din dalje, ciklomotorji od 44.000 dalje in Vespe, nove in rabljene, Vam nudi tvrdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. — Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Hotel »CENTRAL« v Portorožu proda 10 vrtnih miz in 40 rabljenih vrtnih zložljivih stolov.

DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico v Kopru zamenjaj za enako ali manjše v Ljubljani. Naslov v upravi lista.

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Skrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradašnja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

Vse kolektive in posameznike, ki se zanimajo za obisk vzorčnega velesejma v Milanu, ki bo od 12. do 27. aprila 1958, vabimo, da se čimprej prijavijo v naših poslovalnicah. — Pri vseh izletih se poslužite 10-mesečnega turističnega posojila. — Naši udobni avtobusi Vas prepeljejo kamorkoli hitro in poceni.

POMNITE! — Kamorkoli — povsod s SAP-Turist birojem!

SAP
biro LJUBLJANA

KUPI SREČKO!

Kupujte srečke denarne loterije RK Slovenije, saj pomagate s tem graditi mladinsko klimatsko okrevališče na Debelem rtiču.

Lep pozdrav
Vaš Vane

NOGOMET

Le ena točka od šestih

Prvo kolo spomladanskega dela v ljubljansko-primorski nogometni ligi se je slabo končalo za primorska moštva. Od šestih točk so osvojila le eno. Optimisti, ki so pričakovali štiri ali celo pet točk, so se tokrat pošteno opekli.

Največje razočaranje je pripravil idrijski Rudar, ki je na svojem terenu izgubil s Tržiščem z 1:3. Krivdo za poraz nosi predvsem neučinkoviti napad. Čeprav je res, da so bili Idriščani zaradi snega precej prizadeti, jim to ne gre v celoti v opravičilo, kajti tudi Tržiščani niso bili dosti na boljšem. Kljub vsemu pa ne gre po prvem neuspehu metati puške v koruzo, saj so nas Idriščani jeseni večkrat tudi ugodno presenetili.

Drugo razočaranje je pripravila Nova Gorica, ki je na svojem igrišču igrala z Grafičarjem neodločeno 1:1. Glede na obsežne priprave so gledalci pričakovali zmago, nazadnje pa so bili zadovoljni s točko, saj so gostje vodili vse do 77. minute.

Poraz Izole v Kranju smo pričakovali, toda rezultat 0:7 nas je razočaral. Izola se je dva meseca skrbno pripravljala in bi morala Kranjčanom nuditi močnejši odpor! S tako igro si zagotovo ne bodo priborili vstopa v enotno slovensko ligo.

Lestvica:

Krim	10	8	2	0	25:9	18
Triglav	10	8	0	2	37:10	16
N. Gorica	10	5	2	3	23:19	12
Grafičar	10	5	1	4	23:19	11
Slovan	10	5	0	5	22:23	10
Jesenice	10	4	1	5	25:19	9
Izola	10	3	2	5	15:28	8
Tržič	10	3	2	5	15:34	8
Rudar	10	2	2	6	15:23	6
Ilirija	10	1	0	9	13:29	2

VESEL DAN za šolsko mladino

iz Kopra in Izole je bila minula sobota. Prvo veselje je bila vožnja iz Kopra v Izolo z avtobusoma, katera je naročila Mestna hranilnica v Izoli za približno 200 dijakov iz Kopra, drugo pa veliko pričakovanje pri žrebanju, prirejenem v gledališki dvorani »Svobode« v Izoli.

Prisotnih je bilo nad 400 oseb, od tega velika večina pionirjev in pionirk, nekaj tudi mladink in mladincev, ter predstavniki profsorskega in učiteljskega zbora. Zanimanje je bilo res veliko, napetost v dvorani je kar vidno narasčala, ko sta dva — pionir in pionirka — pričela iz žrebalnega bobna vleči žrebalne kupončke. Najprej je bilo izžrebanih 11 števil hranilnih knjižic Mestne hranilnice v Izoli, in sicer: številka 777, ki prejme premijo v višini 10.000 dinarjev, ter številke hranilnih knjižic številka 311, 367, 484, 626, 650, 914, 1130, 1165, 1246 in 1183, ki prejmejo premije po 1.000 dinarjev.

Potem je bilo izžrebanih 100 števil žrebalnih kuponov, katere so prejeli obiskovalci prireditve. Vsak izžreban je takoj prejel novo hranilno knjižico z darilno vlogo 200 dinarjev. Od izžrebanih števil se niso oglasili lastniki kuponov številka 89, 96, 147, 201, 207, 395, 396 in 411. Darilne knjižice čakajo nanje v hranilnem oddelku Mestne hranilnice v Kopru, Taccova ulica 2 ali v Izoli, Pitonijeva 11a.

Vsi obiskovalci so prejeli propagandni letak, ki vsebuje obracun, koliko lahko vsak privarčuje, če kupuje z vlaganjem na hranilno knjižico.

Lepo je bilo opazovati otroke, kako so žarečih lic tekli iz dvorane k mizi v hodnik, kjer so vpisali v darilne knjižice tekoče številke in za otroke zaželeno podatke. Mestna hranilnica Izola — Koper se je s tem zelo približala srcem otrok in njihovih staršev.

Posebno pohvalo zasluži profsorski in učiteljski zbor v Kopru in Izoli, ki je s svojim nesebičnim delom pomagal, da je bil obisk te prireditve Mestne hranilnice tako množestven.

Prihodnjo nedeljo bo v Izoli primorski derby, ko bo domače moštvo sprejelo v goste Novo Gorico. Idrijski Rudar pa bo gostoval na Jesenicah, kjer bi bil že neodločen rezultat zanj velik uspeh.

V nedeljo se bo začelo tudi primorsko nogometno prvenstvo. V Novi Gorici se bosta pomerila Branik in Koper, v Piranu Sidro in Adria, v Postojni Postojna in Tabor in v Anhovem Anovo in Primorje. Najbolj zanimivo srečanje bo med Branikom in Kopro, medtem ko so v drugih tekmah domačini favoriti.

Prepričljiva zmaga mariborskega Branika na turnirju v Kopru

V soboto in nedeljo je bil v Kopru republiški finale v odbojki za zimski pokal Odbojarske zveze Jugoslavije. Okrog 600 gledalcev je imelo priložnost občudovati igro trenutno najmočnejših slovenskih odbojarskih ekip — mariborskega Branika, Fužinarja iz Raven in novomeškega Partizana. Njim se je priključil še koprski Partizan, ki je v igri z Branikom sicer popolnoma zatajil, zato pa je pokazal presenetljivo dobro igro v srečanjih s Fužinarjem in Novi mestom.

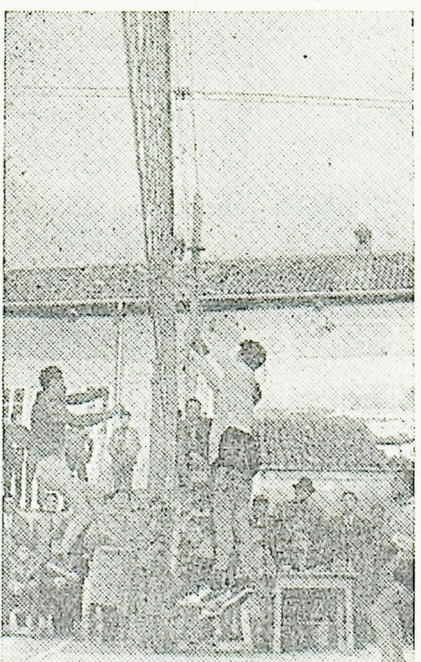
Turnir je odprl predsednik koprškega Partizana Boris Jurca, ki je v imenu domačinov pozdravil igralce in gledalce. Med drugim je poudaril, da bi tej prireditvi, ki je ena izmed mnogih v okviru okrajnega festivala, kmalu sledile podobne, s čimer bo odbojka dosegla še širši razmah v koprskem okraju. Vsem moštvom je podaril nato spominske zastavice.

Takoj nato so se začela tekmovanja. V soboto so bila na sporedu srečanja: Fužinar—Novo mesto, Koper—Branik in Branik—Fužinar. Rezultati so bili naslednji:

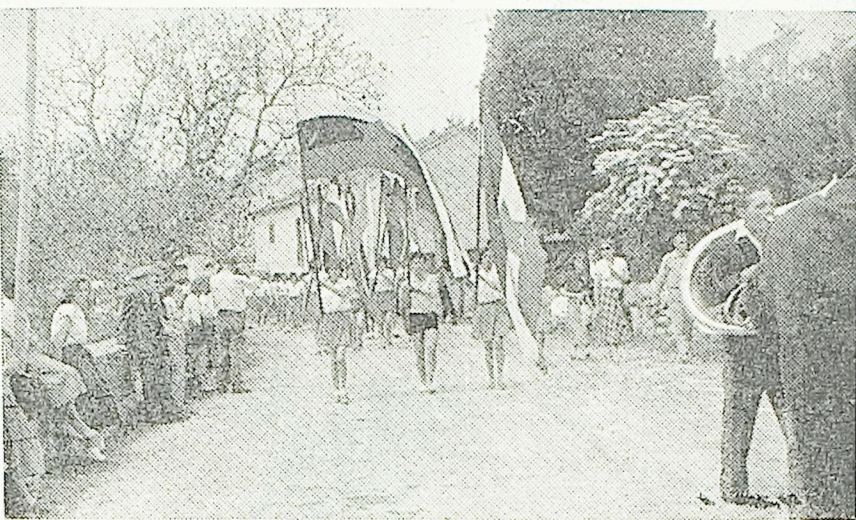
Fužinar—Novo mesto 3:1 (13:15, 15:10, 15:10, 15:13). Igralci Fužinarja so prijetno presenetili s homogeno igro in borbenostjo. Njihova zmaga je povsem zaslužena. Na splošno pa kvaliteta tega srečanja ni bila zadovoljliva in se je obema moštvoma precej poznal zimski odmor.

Branik—Koper 3:0 (15:1, 15:1, 15:2). Koprška šestorica, sestavljena izključno iz mladincev, se nikakor ni mogla znajti na igrišču. Vendar menimo, da bi bil rezultat mnogo bolj ugoden zanje, če bi se znebili strahu pred renomiranim nasprotnikom.

Branik—Fužinar 3:0 (16:14, 15:10, 15:5). Fužinar je le v začetku nudil močnejši odpor bivšemu državnemu prvaku, nato pa je naglo popustil. Že po tem srečanju je bilo jasno, da bo prvak turnirja Branik, saj je pokazal najbolj zrelo in domiselno igro.

Prizor z nedeljskega tekmovanja v odbojki v Kopru.

Nastop dijaškega TVD Partizan na paradi ob Dnevu mladosti v Matavunu, 9. junija 1957

V nedeljo dopoldne pa so se pomerile še naslednje ekipe:

Fužinar—Koper 3:1 (15:6, 15:3, 11:15, 18:16). Koprčani so začeli približno tako kot proti Braniku — s tremo in s precenjenjem nasprotnika. V tretjem setu pa je nastopil preobrat in gledalci so bili priča izredno lepi igri. Koprčanov ni bilo prepoznati in zmaga v tem setu jim je vtila še več zaupanja vase. V četrtem setu so imeli več set žog, žal pa se jim je zmaga izmuznila predvsem zaradi pomanjkanja rutine. Gledalci so toplo pozdravili uspeh koprskih mladincev, od katerih lahko — če bodo v Kopru organizirali več kvalitetnih prireditev — še mnogo pričakujemo.

Novo mesto—Koper 3:0 (15:7, 16:14, 15:2). Tudi ta rezultat je več kot časten za Koper, saj sta se pomerila član zvezne lige in moštvo, ki sploh še ni nastopalo v prvenstvenih republiških tekmovanjih. Najboljši igralec koprške ekipe v srečanjih z Novim mestom in Fužinarjem je bil Jakomin, treba pa je pohvaliti glede borbenosti in požrtvovalnosti vse moštvo.

Košarka je na Primorskem zmeraj bolj prikljubljena

Tretje leto že teče, odkar so na predlog košarkarjev iz Postojne ustanovili košarkarski center z nalogo, da skrbi za razvoj košarke na Primorskem. Pozneje so sklenili, da bo center v Postojni skrbel za razvoj košarke le v koprskem okraju, za goriški predel pa bi ustanovili center nekje na Goriškem. Ker pa do ustanovitve tega centra ni prišlo, je bil center v Postojni zainteresiran, da tudi ta del Primorske vzame pod svoje okrilje.

Postojnski center je v kratkem razdobju dosegel lepe uspehe. Medtem ko so pred leti igrali košarko le v Kopru in Postojni, ni danes na Primorskem večjega kraja, kjer ne bi igrali košarke. Za svoje uspehe je center prejel tudi pohvalo Okrajne športne zveze v Kopru in Košarkarske zveze Slovenije. Moremo trditi, da je danes najboljši center v Sloveniji.

Nastopili bodo s pomlajenim moštvom

Iz razgovora s tehničnim vodjem košarkarskega moštva TVD Partizan iz Postojne Jankom Prinčičem smo zvedeli, da bodo Postojnčani nastopali letos v II. slovenski ligi. Upanje za kvalifikacije je splavalo po vodi, kajti slovensko-hrvatske lige v košarki ne bo.

Postojnska vrsta bo v tekmovanju, ki se začne 27. aprila, nastopila močno pomlajena. Kljub temu upa prof. Prinčič na najboljši plasman, saj se bodo igralci dobro pripravili. Ženska vrsta pa letos zaradi pomanjkanja denarja ne bo nastopila v ligi. (Morda pa bi se našla pomoč pri okrajnih športnih in telesnovzgojnih forumih? op. ur.)

Branik—Novo mesto 3:1 (15:6, 12:15, 16:14, 15:2). To je bila najlepša tekma turnirja. Novo mesto je bil v začetku enakopraven nasprotnik in se je zlasti izkazal v blokkih. Nato so Branikovci razvili širok repertoar svojega znanja in delali s svojim partnerjem, kar se jim je zljubilo. Medtem ko so v prvih setih zgubili mnogo žog zaradi udarcev v blok, so v zadnjem setu z odličnim manevriranjem štirih igralcev na mreži povsem razbili obrambo novega člana zvezne lige. Njihovo zmago so gledalci nagradili z bučnim odobravanjem.

Hkrati s turnirjem so bili v Kopru tudi izpiti za odbojarske sodnike. Izpiti je opravilo sedem kandidatov in koprski okraj je tako dobil prvo garnituro tako nujno potrebnih odbojarskih sodnikov. Izpiti so opravili: Veselj, Tome in Furlanič iz Kopra, Djurdjevič iz Pirana, Velkavrh iz Sežane ter Debevec in Miklavčič iz Postojne. Škoda, da ni poslala Ilirska Bistrica nobenega kandidata, saj bo letos tekmovala v republiški ligi, hkrati pa je na tem področju za odbojko veliko zanimanja.

Na kratko

V okviru festivala telesne kulture je bilo v nedeljo v Izoli okrajno polfinalno tekmovanje v streljanju. Nastopilo je 52 tekmovalcev iz Izole, Pivke in Postojne. Pri članih je zmagala Izola, med članicami Postojna, med mladinci Pivka, med pionirji pa Izola. Med posamezniki so se najbolj odlikovali Jurčuk, Pučkova, Bubula in Lupinc.

Okrajnemu festivalu telesne kulture so posvetili tudi srednješolsko prvenstvo v odbojki. Prejšnji teden se je namreč pomerilo v Kopru pet moških in šest ženskih odbojarskih srednješolskih ekip. Nekatera srečanja so bila zelo lepa in so pokazala, da imamo med srednješolci nekaj izrazitih talentov. Največ uspehov je imela Ekonomska srednja šola iz Kopra, ki je osvojila pri moških drugo in pri ženskah prvo mesto. Razpored najboljših ekip je bil naslednji: moški — 1. Pomorska srednja šola Piran, 2. ESS Koper, 3. Gimnazija Postojna; ženske — 1. ESS Koper, 2. Gimnazija Koper, 3. Učiteljske Koper.

Gerželj - prvak Kopra

Po treh mesecih igranja se je v Kopru zaključil šahovski turnir za letošnje prvenstvo mesta. Prvo mesto je zaslužno osvojil Gerželj. Drugo mesto je nepričakovano osvojil Habič, ki je pustil za seboj številne favorite za prvo mesto. Na tretje mesto se je uvrstil Verk, na četrto Jevnikar, na peto Zavec, šesto in sedmo mesto si delita Žekar in Hilel, medtem ko so zasedli osmo do deseto mesto Oblak, Omladič in Srdoč. Turnirja se je udeležilo 14 igralcev in je bil glede na kvaliteto igralcev najmočnejši, kar jih je bilo do zdaj v Kopru.

Sindikalna tekmovanja v Izoli

V Izoli so se začela tekmovanja med sindikalnimi podružnicami v streljanju, namiznem tenisu, šahu, odbojki, vlačanju vrvi in balinanju. Da bi bile ekipe bolj izenačene, so se nekatere podružnice združile in sicer: Obnova, Riba in Mavrica ter ObLO, Prosveta, JLA in LM.

Objavljamo nekaj prvih rezultatov tekmovanj:

V odbojki je ObLO premagal Gradbenik s 3:1, z istim rezultatom pa je zmagala tudi Mehantehnika nad Obnovo.

V namiznem tenisu je Iris premagala ObLO z 10:1, Gradbenik pa Argo z 8:3.

V šahu je Argo premagala Mehantehniko s 4:2, Iris ObLO s 3,5:2,5, srečanje Gradbenik—Obnova pa se je končalo neodločeno 3:3. V streljanju je zmagal Gradbenik pred Mehantehniko in Iris.

Trenutno vodi po točkah Gradbenik pred Iris in Mehantehniko. V petek popoldne bo odbojarski dvoboj med ObLO in Argo, v soboto namiznoteniški turnir v strelskem domu, v nedeljo dopoldne pa vlačenje vrvi pred bivšim Elte. db

Račun brez krčmarja

Brata, 30-letni Z. S. in 22-letni Z. L. iz Huma na Hrvatskem, sta si že dolgo želela »Colibrija«, nista pa imela namena, da bi si ga kupila s svojim denarjem, čeprav sta ga imela, ampak se jima je zahotelo tuje lastnine. Znano jima je bilo, da po Kopru brenči že kar lepo število teh priljubljenih vozil. Računala sta, da vsi lastniki ne skrbijo za svoje imetje in da jima bo zaradi tega nepošteni posel uspel.

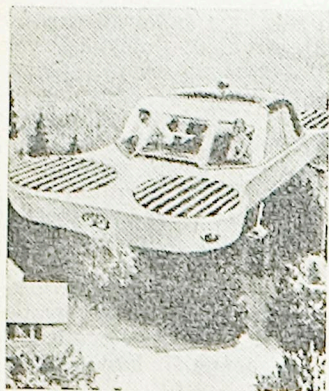
Po Kopru sta se v januarju potikala nekaj dni in iskala primerne žrtve, hkrati pa veseljačija po hotelih v Kopru, Izoli in Piranu. Priložnost se jima je kaj kmalu nudila. Pred kavarno »Loža« je stal osamljen, nezaklenjen »Colibri«. Odlučila sta se. Starejši je odšel v kavarno, od koder je opazoval in varoval bratovo akcijo. Slo je vse po sreči in se je mlajši z ukradenim motornim kolesom odpeljal na dogovorjeno mesto v Piran. Tu je vozilo skril v klet hotela, naslednji dan pa poiskal brata v Kopru, ker ta še ni bil »motoriziran«. Opremiti pa sta ga hotela še isti večer.

Priložnost se jima je ponudila v Nazorjevi ulici v Kopru, kjer sta v veži opazila skoraj enako vozilo. Zaradi teme akcija ni bila kdovekaj tvegana; to pot je mlajši stražil. Starejši se je z ukradenim vozilom zopet odpeljal na dogovorjeno mesto v Piran, shranil motor poleg bratovega in se z avtobusom vrnil v Koper, kjer je imel v hotelu plačano sobo. Šele naslednji dan sta storilca z ukradenimi vozili šla na pot, in sicer v Pulj, nato na Reko in od tam proti Zagrebu. Na poti sta pri Delnicah našli na slabo vreme in sta zaradi tega dala vozili na vlak in se odpeljala v Daruvar, od tam pa zopet na vozilih prav do doma.

Nekateri vaščani, zlasti njihovi prijatelji, so jih gledali z zavistjo, ko sta se ošabno vozarila. Seveda so jima vsi verjeli, da sta motorni kolesi pošteno kupila, saj so vedeli, da imata denar — posebno starejši, ki je pred časom prodal v Zemunu pri Beogradu hišo. Tudi sama sta bila prepričana, da jima varnostni organi ne morejo priti na sled, saj sta šla krast tako daleč, razen tega pa lahkih motornih vozil ni potrebno nikjer registrirati. Nemalo sta bila začudena, ko so jima lepega dne organi opravili hišno preiskavo, našli vozili in ugotovili, da se tovarniški številki na njima ujemata s številkami na ukradenih vozilih.

Oba »tička« sta še enkrat napravila izlet v Koper, to pot v spremstvu miličnika, ukradeni vozili pa sta bili vrnjeni lastnikoma, to je K. J. iz Kopra in podjetju »Fructus«. Za tatvino sta se zagovarjala pred Okrajnim sodiščem v Kopru, ki je prisodilo vsakemu leto dni zapora. V bližajoči se turistični sezoni bodo naše ceste vse polne takih in podobnih vozil in s tem v zvezi je treba opozoriti lastnike, naj skrbno zaklepajo vozila, ker se bodo tudi v bodoče prav gotovo pojavili podobni »motoristi«. N. L.

Leteči avto. Tako se bomo vozili v prihodnosti, pravi konstruktor stroja, ki ga vidimo na naši sliki. Gre za kombinacijo letala in avtomobila. Stroj bo letel povsem varno tudi samo nekaj metrov nad zemljo.

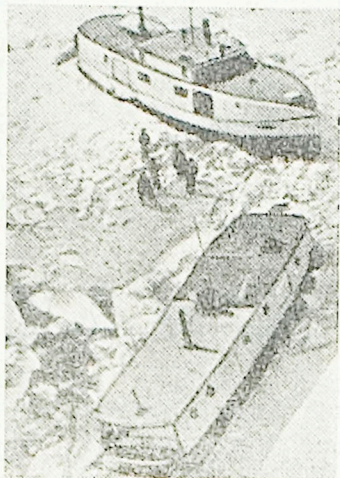
Vsak četrti nepismen

Po podatkih, ki jih je zbrala in objavila organizacija UNESCO, je še danes skoraj četrtina prebivalcev našega planeta nepismenih. Skupno število teh je namreč okrog 700 milijonov. Na prvem mestu so Afrika in pa dežele na bližnjem in srednjem vzhodu, kjer je povprečno nad 80% prebivalstva, ki ne zna pisati in ne brati. Tako je v Afriki

okrog 100 milijonov nepismenih, v Aziji nad 500 milijonov, v Severni in Južni Ameriki skupaj 45 milijonov in v Evropi 22 milijonov. Najmanj nepismenih je v Sovjetski zvezi in ZDA, kjer se odstotek giblje med 5-10% po posameznih področjih.

PISMONOŠE IN PSI

Ameriški psi so iz nerazložljivih razlogov posebno divji na pismonoše. V preteklem letu so v ZDA popadli okrog 120.000 pismonoš in to tako močno, da so morali iskati zdravniško pomoč. 84% izmed njih je dobilo ugriz v nogo, 13% v roke in 3% v druge dele telesa. Poštna uprava je odlašala pismonoše z nekim, psom posebno zoprnim duhom, vendar to čuckov ni oplašilo.

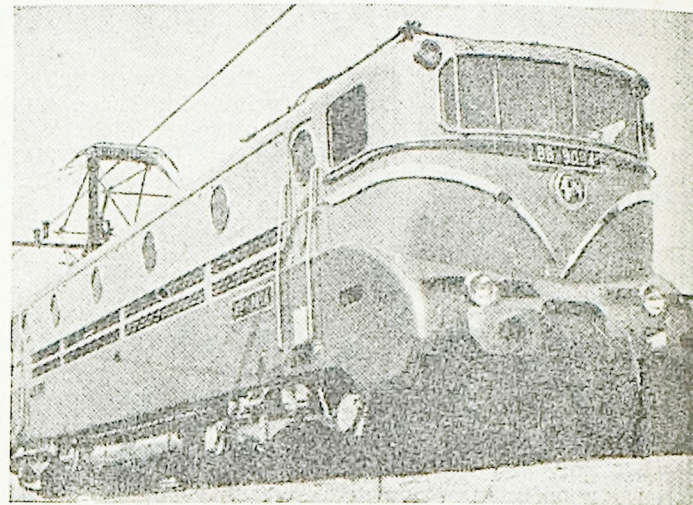
V ledeni pasti. Nenaden val zime, ki je zajel severno Kanado, je presenetil ribiče na jezeru Erie. Voda je v tako kratkem času zmrznila, da niso mogli pripluti niti do obale. Posadke obeh ribiških ladij so rešili s helikopterji dva dni po nezgodi, njihove ladje pa je strl ledeni oklep in so kasneje potonile.

ZNAMKE OZN

Tudi Organizacija združenih narodov izdaja svoje znamke, ki so namenjene za redni poštni promet. Vendar je statistika pokazala, da uporabijo v ta namen komaj vsako sedemnajsto znamko. Tako so jih lansko leto prodali za 1.700.000 dolarjev, a od tega so jih uporabili za frankiranje pisem le za 100.000 dolarjev. Vse ostalo so pokupili filatelisti za svoje zbirke.

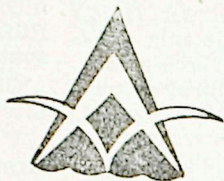
PROTI STANOVANJSKI STISKI

Tudi v Parizu je stanovanjska stiska. Pa bo nekaj rodbin v kratkem le spet prišlo vsaj do strehe, če že ne do primerne stanovanjske. Direkcija javnih prometnih sredstev v Parizu je sredi marca priredila dražbo dotrajanih avtobusov, ki bodo novim lastnikom služili kot zasilna stanovanja. Zanimanje za pocestne veterane je bilo daleč nad ponudbo. Ni čuda! Po najnovejši francoski statistiki bo trajala stanovanjska stiska v Franciji še sto let. Zelo spodbudno za sedanje rodove!

Rekord na železniških tirih. Ta francoska električna lokomotiva je na svoji vožnji dosegla največjo hitrost med vrstnicami. Na progi Bordeaux-Hendaye je vozila s povprečno hitrostjo 331 km na uro. Kot vidimo, tudi železni konji nočejo zaostajati za svojimi tekmeči na gumijastih kolesih.

KNJIŽNA ZBIRKA »LIPA« 1958

Založba Lipa v Kopru pripravlja svojim bralcem, naročnikom in vsem ljubiteljem dobre domače in tuje knjige zbirko šestih kvalitetnih romanov, ki bodo izšli letos spomladi in jeseni.

Zbirka »Lipa 1958« obsega:

Ilka Vašte: **ROMAN O PREŠERNU**

Stale Popov: **TOLE PAŠA**

Annemarie Selinko: **DÉSIRÉE**

Victor Hugo: **ČLOVEK, KI SE SMEJE**

William Woods: **MANUELA**

B. Traven: **MRTVAŠKA LADJA**

Vse knjige bodo tiskane na boljšem papirju ter kar najlepše opremljene. — Obseg okoli 2800 str. Kdor želi postati naročnik, naj se priglasijo s podpisano naročilnico (točen naslov!) ali pa naj naroči zbirko pri poverjeniku založbe.

Naročniška cena zbirke: polplatno 7040 din, celo platno 7640 din, polusnje 8540 din. Plačilo ali v enkratnem znesku ali v največ desetih obrokih (marec—december) po 704.—, 764.—, 854.—.

Razen na zbirko »Lipa 1958« se vsakdo lahko naroči še na roman:

Sigrid Undset: **KRISTINA, LAVRANSOVA HČI** — I., II. in III. knjiga (skupaj 1466 str.)

Vse tri knjige bodo dobili naročniki: v polplatnu za 3.250 din, v celam platnu za 3.550 din in v polusnju za 4.050 din. Plačilo v enkratnem znesku ali v največ desetih obrokih po 325.—, 355.—, 405.— din.

ZALOŽBA LIPA
Cankarjeva 1

Stoletnica ruske znamke

Sto let je preteklo, odkar je izšla prva znamka v Rusiji. Moskovski filatelisti in tamkajšnja glavna pošta so ob tej priložnosti organizirali jubilejno razstavo pod geslom: »Sto let prva ruska znamka«. Šestdeset eksponentov izredno zanimive zbirke, počenši od prve ruske znamke za deset kopejk do poštne vrednotne današnjih dni, je bilo razloženih na 129 stojnicah. Obiskovalcem razstave, ki je trajala

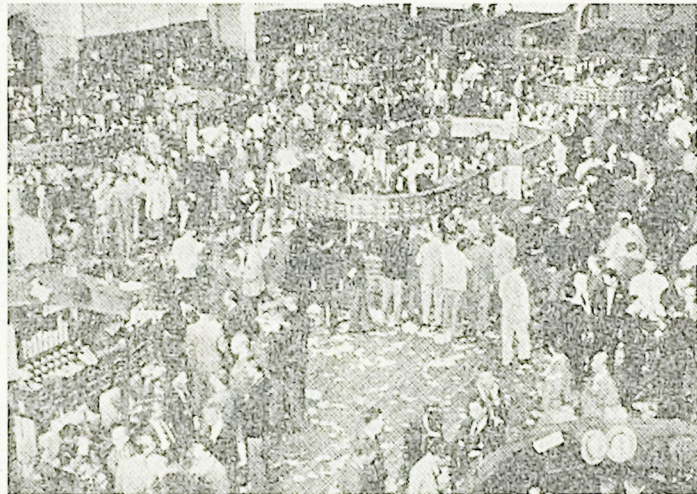
od 25. I. do 3. II. t.l., so žigosali znamke s posebnim črnim in rdečim jubilejnim žigom. Moskovska mestna razstava je bila le predigra Velike filatelistične zvezne razstave, ki bo letos poletni v glavnem mestu Sovjetske zveze.

ČE SE MOŠKI NE BI BRILI...

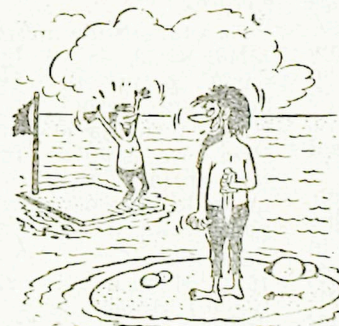
Če bi vse kocene, ki zrastejo moškemu na bradi n. pr. od 20. do 60. leta njegove starosti in ki si jih on v teku navedenih štirideset let obrije, zložili drugo za drugo, bi to zneslo nekako 210.000 m dolge dlako. To bi bila približna dolžina železniške proge iz Ljubljane čez Jesenice, Novo Gorico in Sežano v Trst. Nategnjena v višino bi preseгла najvišje nadstropje na svetu, Empire State Building v New Yorku, 450 krat. Če bi kocene, ki poženo iz moške brade vsak dan, združili v eno samo, bi znašal dnevni prirastek 14,7 m. Tako je izračunal potrpežljivi statistik.

MASČEVANJE

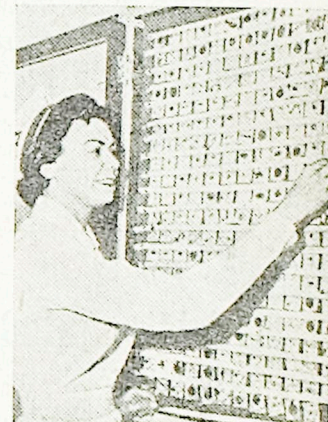
Ze nekaj časa straši avtomobiliste v indijski pokrajini močan opičnik, ki mu je avto povozil samico. Masčevalni samci je doslej napadel že veliko število avtomobilov in pri tem ranil nad 150 oseb. Ker je v tem delu Indije opica sveta žival, ga nihče ne sme ubiti. Avtomobile pričakuje v zasedi ob glavni cesti in jih obmetuje s kamenjem in drugimi predmeti.

Newyorška borza je eden najzanesljivejših barometrov gospodarskega in političnega življenja v ZDA. Posebno živahno je v tem velikem posloppju zadnje mesece, ko doživlja ameriško gospodarstvo resno notranjo krizo. Številni poslovni ljudje iščejo možnosti rešitve svojih gospodarskih koristi na razne načine, med katerimi so tudi borzne špekulacije v velikem stilu.

Brez besed

Razstava vsebine otroških železčkov. Da bi opozorili starše na nevarne predmete, ki pogostoma zaidejo v otroške usteca, so na znani kliniki v Bostonu priredili razstavo predmetov »otroškega poželenja«. Tu so razne igle in zaponke, ključiči, gumbi in vrsta podobnih predmetov, ki so jih z operacijami ali kako drugače odstranili iz železčkov.

ERNEST HEMINGWAY: Slovo od orožja

97 POSLOVENIL RADO BORDON

»Ta je bil pa krepak,« je rekla Catherine. Bral sem ji to z obraza.
»Kje je zdravnik?« sem vprašal žensko.
»Spodaj leži in spi. Bo že prišel, ko bo potrebno.«
»Zdaj moram nekaj storiti za gospo,« je rekla bolničarka. »Bi hoteli, prosim, stopiti spet za trenutek ven?«
Stopil sem na hodnik. Bil je popolnoma prazen, imel je dve okni in vzdolž je bilo polno zaprtih vrat. Zavdajalo je po bolnišnici. Sedel sem na stolu, gledal v tla in molil za Catherine.
»Lahko vstopite,« je rekla bolničarka. Stopil sem v sobo.
»Zdravo, dragi,« je rekla Catherine.
»Kako je?«
»Zdaj prihajajo zelo pogosto.« Obraz se ji je za trenutek podaljšal, potem pa se je nasmehnila.
»Zdaj je bil čisto pravi. Bi bili tako prijazni, sestra, in mi spet položili roko na hrbet?«
»Če vam to pomaga,« je rekla bolničarka.
»Ti pa odidi, dragi,« je rekla Catherine. »Pojdi in nekaj pojej. Bolničarka pravi, da to lahko dolgo traja.«
»Prvi porod je po navadi nekoliko dolg,« je rekla bolničarka.
»Prosim te, pojdi in nekaj pojej,« je rekla Catherine.
»Meni je zares dobro.«
»Ostal bom še nekaj časa,« sem rekel.
Popadki so prihajali v rednih presledkih, potempa so pojenjali. Catherine je bila zelo vznemirjena. Kadar

so bili popadki močni, je pravila, da so dobri. Če pa so pojenjavali, je bila razočarana in jo je bilo sram.

»Pojdi, dragi,« je rekla. »Mislim, da se v tvoji navzočnosti samo še bolj zavedam svojega položaja.« Obraz se ji je napel. »Tako. To je bilo boljše. Tako zelo si želim, da bi bila dobra žena in da bi brez velikih komedij rodila tega otroka. Prosim te, pojdi in zajtrkuj, dragi, potem pa se vrni. Ne bom te pogrešala. Bolničarka je čudovita z mano.«

»Obilo časa imate za zajtrk,« je rekla bolničarka.
»Torej pojdem. Na svidenje, draga!«
»Na svidenje,« je rekla Catherine. »In pošteno zajtrkuj, tudi zame.«
»Kje lahko zajtrkujem?« sem vprašal bolničarko.
»Tam doli, v ulici pri trgu je kavarna. Zdaj bi morala biti že odprta.«

Zunaj se je dani. Šel sem po prazni ulici do kavarne. Izložba je bila razsvetljena. Vstopil sem in se ustavil pri točilni mizi, neki starejši možakar pa mi je serviral kozarec belega vina in pecivo. Pecivo je bilo od prejšnjega dne. Pomočil sem ga v vino, potem pa spil kozarec kave.

»Kaj počnete ob tej uri?« je vprašal starec.
»Moja žena pričakuje v bolnišnici porod.«
»A tako. Želim vam srečo.«
»Dajte mi še kozarec vina.«
Natočil mi ga je iz steklenice, pri tem pa ga je nekoliko polil, da se je razlilo po točilni mizi. Spil sem ta kozarec, plačal in odšel.

Zunaj so bili pred hišami na cesti smetnjaki in čakali na smetarja. Okoli ene izmed posod je vohljajal pes.

»Kaj pa bi rad?« sem ga vprašal in pogledal v posodo, da bi videl, če je v njej kaj takega, kar bi lahko privlekel ven zanj. Ničesar ni bilo razen kavnega ocedka, prahu in nekaj suhih rož.

»Ničesar ni tu zate, psiček,« sem rekel. Pes je odšel čez cesto.

V bolnišnici sem odšel po stopnicah navzgor do nadstropja, v katerem je ležala Catherine, in po hodniku do njene sobe. Potrkal sem na vrata. Nihče ni odgovoril.

Odprl sem vrata. Soba je bila prazna, samo Catherinein kovček je bil na nekem stolu in na žeblju na steni je visela njena domača halja. Stopil sem iz sobe in se odpravil po hodniku, da bi koga srečal. Naletel sem na bolničarko.

»Kje je gospa Henry?«
»Neka gospa je prav zdajle odšla v porodniško sobo.«
»Kje je to?«
»Pokazala vam bom.«

Odvedla me je na konec hodnika. Sobna vrata so bila priprta. Videl sem Catherine, kako leži na mizi, pregrnjena z rjuho. Bolničarka je stala na eni strani, zdravnik pa na drugi strani mize, poleg nekakšnih cilindričnih posod. Zdravnik je držal v roki gumijasto masko, spojeno z neko cevjo.

»Dala vam bom plašč, da boste lahko vstopili,« je rekla bolničarka. »Izvolite stopiti semkaj.«

Oblekla me je v bel plašč, ga na tilniku spela z zaponko.

»Zdaj lahko vstopite,« je rekla.

Stopil sem v sobo.

»Zdravo, dragi,« je z muko rekla Catherine. »Ne gre ravno zlahka.«

»Vi ste gospod Henry?« je vprašal zdravnik.

»Da. Kako gre, gospod doktor?«

»Kar dobro gre,« je odgovoril zdravnik. »Prišli smo sem, ker je tu laže dajati plin proti bolečinam.«

»Dajte mi ga zdaj,« je rekla Catherine.

Zdravnik ji je nadel čez obraz gumijasto masko in obrnil gumb. Gledal sem Catherine, kako hitro in globoko diha. Potem je masko odrinila. Zdravnik je zasukal pipico.

»Ta ni bil prav hud. Malo poprej sem imela krepkega. Zdravnik mi je ublažil bolečino, kajne, gospod doktor?«

Njen glas je bil čuden. Pri besedi doktor se ji je dvignil.

Zdravnik se je smehljajal.

»Dajte mi ga spet,« je rekla Catherine.

Pritiskala si je masko na obraz in hitro dihala. Slišal sem, kako lahno stoka. Potem je spet odrinila masko in se nasmehnila.